

Foreningen Grønlandske Børn

"Et godt liv i Danmark"

Evalueringsrapport 2009

Indhold

1.	Evaluering af "Et godt liv i Danmark" – indledning	1
1.1	Om det samlede evalueringskoncept	1
1.2	Fokusområder i 2009-evalueringen	2
1.3	Om projekt "Et godt liv i Danmark"	3
2.	Procesevaluering	6
2.1	Input og fremdrift	6
2.1.1	Projektets deltagere	6
2.1.2	Projektets organisering og personalesituation	11
2.1.3	Projektets fremdrift	15
2.1.4	Samlet vurdering af projektets input og fremdrift	19
2.2	Indhold, indsats og konceptintegritet	20
2.2.1	Overordnet tilgang	20
2.2.2	Projektets konkrete, deltagerrettede indsatser	23
2.2.3	Samlet vurdering af projektets indhold, indsats og konceptintegritet	26
3.	Resultatevaluering	28
3.1	Output – umiddelbare resultater & effekter	28
3.1.2	Samlet vurdering af projektets foreløbige resultater	39
3.2	Outcome – langsigtede resultater & effekter	39
4.	Anbefalinger	42
4.1	Anbefalinger vedr. projektets input og fremdrift	42
4.2	Anbefalinger vedr. indhold, indsats og konceptintegritet	43
4.3	Anbefalinger vedr. resultater	44
5.	Datagrundlag	46

1. Evaluering af "Et godt liv i Danmark" – indledning

1.1 Om det samlede evalueringskoncept

Dette er den anden af i alt tre evalueringsrapporter vedr. projekt "Et godt liv i Danmark".

Modelafprøvning

Projekt "Et godt liv i Danmark" kan grundlæggende beskrives som en **modelafprøvning**: Projektet bygger på et omfattende udviklingsarbejde, som dels har resulteret i en meget udbygget beskrivelse af **konceptet for den planlagte indsats**, dels i formuleringen af decideret **forandringsteori om hvilke resultater** denne indsats forventes at foranledige og **hvorfor**.

Dobbelt evalueringsfokus

Med afsæt heri indeholder det samlede evalueringskoncept for projekt "Et godt liv i Danmark" følgende dobbelte fokus:

(1) For det første evalueres projektets **proces**, herunder med fokus på såvel **input og fremdrift** i projektet som **konceptintegritet** i indsatsen. Målet med procesevalueringen er løbende at kunne understøtte projektets fremdrift og bidrage til at fastholde den planlagte kurs mod målsætningen.

(2) For det andet evalueres projektets **resultater**, herunder med fokus på såvel dokumentation af umiddelbart konstaterbare resultater (output) som sandsynlighedsvurdering af mere langsigtede resultater/effekter (outcome/ impact).

360 graders evaluering - metodetriangulering

Metodisk er dataindsamlingen vedr. såvel proces som resultater designet som en **360 graders evaluering**. Således sikres analyserne en høj validitet via konsekvent **data- og metodetriangulering**. Desuden anlægges konsekvent en lærende tilgang, hvor fokus er **fremadrettet konstruktivt** og med en klar ambition om at **forstå projektets virkelighed** frem for alene at læse og rapportere de "tørre tal" vedr. projektets input og output.

Lærende tilgang

1.2 Fokusområder i 2009-evalueringen

Delt fokus på proces og resultater

Mens fokus i 2008-evalueringen primært var på procesevalueringen, og kun sekundært på en indkredsning af foreløbige resultater, så er **fokus i 2009-evalueringen mere lige delt på proces og resultater**.

Procesevaluering med henblik på processtøtte

Igen er målet, at evalueringsrapportens procesdel skal levere en art processtøtte til projektet ved at fokusere analyser og anbefalinger på, hvor man indholds- og fremdriftsmæssigt bør sætte ind for at komme i mål via rette kurs. Til dette formål har vi i vores indsamling og analyser af data fokuseret på at levere følgende:

- En status på projektets **input og fremdrift** – hvordan går det i forhold til den oprindelige projektplan? Opretholdes den planlagte fremdrift? Her er fokus på de på forhånd opstillede målsætninger/succeskriterier vedr. projektets målgruppe og rekruttering af samme, projektets ansatte og øvrige frivilligt tilknyttede, forbrug af projektmidler og overholdelse af deadlines for igangsættelse af aktiviteter i henhold til projektkalender, etc. Disse succeskriterier har både været styrende for de spørgsmål, vi har stillet i dataindsamlingen, og for vores efterfølgende vurdering af, hvorvidt projektet opretholder det forventede tempo og volumen.
- En indholdsmæssig vurdering af projektets **indsats** – med hvilken grad af **konceptintegritet** gennemføres aktiviteterne? Eller med andre ord: er projektet indholdsmæssigt på rette kurs? Har noget indholdsmæssigt ændret sig siden 2008? Følges progressionslinien? Her har den på forhånd opstillede forandringsteori samt definitionen af de planlagte aktiviteter og progressionslinien for samme været styrende for spørgsmålene i dataindsamlingen, lige som de har fungeret som gældende vurderingsstandard i vores efterfølgende fortolkning af data. Ud fra en betragtning om at man via projektarbejdet løbende bliver klogere på, hvad der fungerer i praksis, har vi dog også søgt at inddrage projektledelsens, områdedeledernes samt weekendmedarbejderes, frivilliges og cafelederens undervejs høstede erfaringer i vores vurdering af projektets indsats og konceptintegritet.

Resultatevaluering med henblik på støtte til målopfyldelse / maksimering af resultater

Parallelt hermed skal 2009-evalueringens fokus på en indkredsning af foreløbige, kortsigtede resultater ske med henblik på at identificere eventuelle "haltende" områder i projektets resultatfokus: Ser projektet umiddelbart ud til at generere de forventede resultater for målgruppen? Er der målsætninger, som projektet bør øge sit fokus på, hvis de skal kunne realiseres? Er der områder, hvor ambitionsniveauet kan hæves i forhold til den oprindelige plan?

Også her har såvel dataindsamling som fortolkning af data været styret af den forandringsteori, der er beskrevet for projektet, samt ikke mindst af det underliggende og meget omfattende indikatorudviklingsarbejde. De opstillede indikatorer/succeskriterier har således fungeret som vurderingsstandard for, hvorvidt de umiddelbart konstaterbare resultater er tilfredsstillende – i betragtning af, hvor langt projektet er nået på progressionslinien.

1.3 Om projekt "Et godt liv i Danmark"

Et landsdækkende integrationsprojekt

Projekt "Et godt liv i Danmark" skal i henhold til projektbeskrivelsen være et **landsdækkende integrationsprojekt for socialt udsatte grønlandske børn og unge (7-18 år) med bopæl i Danmark**. Projektperioden strækker sig fra 2007 til 2010, og selve projektet er finansieret af satspuljemidler. Hertil kommer en tilknyttet men forudgående projektudviklingsdel, som blev finansieret af midler fra Egmont-fonden.

Projektets organisering

Projektet skal organiseres med fælles projektledelse og projektsekretariat. Herunder skal den konkrete udmøntning af projektet organiseres i fem regionale satellitafdelinger (København, Odense, Esbjerg, Århus og Aalborg), således at projektet også i praksis kan fungere som et landsdækkende tilbud til målgruppen.

Projektets kernebemanning skal bestå af:

- En overordnet **projektleder**
- En **projektmedarbejder**
- Fem regionale **områdeledere**
- Bemanning af **weekendkolonierne** med en **ekstra, deltidsansat medarbejder** (ud over områdelederen) samt et antal **frivillige**
- Særskilt bemanning af **forældrecaféerne** med fem **timelønnede medarbejdere**

Ud over selve kernebemandingen skal **ASF Dansk Folkehjælp** tilknyttes projektet, i og med at de er medarrangører af og finansierer de årlige familielejre for projektdeltagerne (børn og deres forældre).

For at sikre fælles forståelse og platform for arbejdet, løbende viden- og erfaringsudveksling samt konsistens og ensartethed i de fem regioners tilbud til målgruppen, skal der afholdes månedlige heldagsmøder for de fem områdeledere.

Projektets målgruppe

Målgruppen for projektet er defineret ved at være grønlandske børn, hvis forældre typisk er enlige forsørgere, forældre på overførselsindkomst, forældre med et aktivt eller tidligere misbrug, og/eller på andet vis socialt isolerede forældre. Hertil kommer, at målgruppen ofte lider under øvrige interne problemer i familien, såsom vold i hjemmet, et familieliv uden grænser, struktur og forudsigelighed, manglende opbakning fra hjemmet i forhold til deltagelse i folkeskolen, samt en næsten total mangel på primærvoksne, der kan introducere til danske hverdagsstrukturer, forståelser og omgangsformer. Som følgevirkning heraf udviser børnene typisk endogene problemer i form af lavt selvværd, de er ofte følelsesmæssigt indadvendte og er ikke vant til verbale refleksioner eller til at modtage anerkendelse. I relation til omgivelserne giver ovenstående ofte anledning til omfattende social isolation af børnene, herunder at de oplever fordomme og mobning, og at de ikke er aktive/tilstede/synlige i hverken skole, nærmiljø eller foreningsliv.

Et helhedsorienteret tilbud

Med afsæt i denne målgruppebeskrivelse er projektet defineret som et **helhedsorienteret tilbud**, hvor fokus er på at afhjælpe de problemstillinger børnene oplever i forhold til såvel familie som skole, nærmiljø og sports- og foreningsliv.

Konkrete indsatser - hoved- og støttetiltag

Projektets **konkrete indsats** i forhold til målgruppen er bygget op som ét hovedtiltag samt fem støttetiltag:

- Hovedtiltaget er i alt 8 **månedlige weekendkolonier samt to årlige aktivitetsdage**, som alle skal afholdes regionalt.
- Det første støttetiltag er en række **forældrecaféer**, som skal iværksættes i umiddelbar relation til de månedlige weekendkolonier.
- Hertil kommer et andet støttetiltag, nemlig en større fælles **børnelejr** for de fem regionale grupper af børn, som skal afholdes én gang årligt i skolesommerferiens første uge.
- Desuden skal der afholdes årlige **familielejre**, som er en form for betalt ferie for forældre med børn tilknyttet projektet - arrangeret og finansieret af ASF Dansk Folkehjælp.
- Det fjerde støttetiltag består i etableringen af et korps af frivillige **kontaktfamilier**, som skal fungere som et supplerende støttetilbud til de af weekendkoloniernes deltagere, som af personalet vurderes at kunne have udbytte.
- Endelig består det femte og sidste støttetiltag i en række løbende **opfølgingsopgaver** i tiden mellem alle de øvrige tiltag.

Projektets målsætning og progressionslinie

Den samlede overordnede **målsætning** for projekt "Et godt liv i Danmark" er at afhjælpe målgruppens dobbeltmarginalisering som socialt udsatte og som etnisk minoritet.

Såvel hovedtiltag som støttetiltag skal således i hele projektperioden være rettet mod en realisering af denne overordnede målsætning. Alle tiltag, herunder særligt weekendkolonierne, skal dog indholdsmæssigt skifte fokus over tid, således at de løbende forholder sig til den gældende **progressionslinie** for projektet.

Jf. denne progressionslinie handler det første udviklingstrin om at skabe **kendskab til projektet og lyst til at deltage** blandt målgruppen. Herefter drejer det sig om at **finde styrker og ressourcer** blandt deltagerne – med udgangspunkt i grønlandske børns fortrin hvad angår fysiske og motoriske kompetencer, fysisk udfoldelse, udeliv og oplevelser i naturen. Det tredje udviklingstrin handler om at **udvikle deltagernes historie/verbale og refleksive kompetencer**, dvs. forbedre deltagernes evner til at udtrykke oplevelser, følelser og behov med ord. Herefter flyttes fokus i det fjerde udviklingstrin til at dreje sig om at **opdage muligheder i deltagernes nærmiljø**, herunder at give deltagerne kendskab til tilbuddenes eksistens/nærmiljøets muligheder samt at overkomme vanskeligheder med at bruge og overskue dansk infrastruktur.

Alle de forudgående udviklingstrin anses som forudsætninger for at bevæge sig videre til det femte udviklingstrin, der handler om at **bryde med isolationen** – både i form af at knytte venskaber med andre deltagere i projektet, men også med andre børn i nærmiljøet via faktisk benyttelse af de eksisterende tilbud. I det "at bryde med isolationen" ligger en række mere individualiserede aktiviteter end i de foregående udviklingstrin, herunder at blive bevidst om egne ønsker og interesser, at få støtte til alle de praktiske foranstaltninger, såsom indmeldelse, kontingent, sportstøj, mental opbakning, støtte til at forstå dansk omgangsform, mv. Endelig handler det sjette og sidste udviklingstrin om at **definere egne behov og drømme** – dvs. støtte til at give deltagerens fremtidsdrømme form og hjælpe deltagerne med at op-søge viden om, hvordan de kan realiseres.

Empirisk og teoretisk grundlag for projektet

Som nævnt ligger der et **omfattende empirisk og teoretisk forarbejde** bag projekt "Et godt liv i Danmark". For det første bygger den indholdsmæssige sammensætning af projektets aktiviteter og struktureringen af disse efter den nævnte progressionslinie på et empirisk og erfaringsbaseret funderet **helhedssyn** på målgruppens udfordringer vedr. forhold som familie, skole, nærmiljø og fritidsaktiviteter¹. For det andet bygger projektet på en velargumenteret forandringsteori, som dels definerer projektets indsats inden for en **systemisk, miljøterapeutisk tilgang**, og dels udmøntes i en lang række konkrete **indikatorer** for, hvordan/hvornår/hvorvidt projektet bliver en succes².

Med afsæt i ovenstående evalueringskoncept, vores prioritering af særlige fokusområder i 2009-evalueringen samt den overordnede projektbeskrivelse, har vi i det følgende evalueret projekt "Et godt liv i Danmark".

¹ Jf. kapitel 2 i projektbeskrivelsen.

² Jf. kapitel 4 og 5 i projektbeskrivelsen samt dokumentation af programteorien bag projektet.

2. Procesevaluering

2.1 Input og fremdrift

I evalueringen af input og fremdrift for projekt "Et godt liv i Danmark" har vi valgt at skelne mellem hhv. projektets deltagere (afsnit 2.1.1), projektets organisering og personalesituation (afsnit 2.1.2) og projektets fremdrift i relation til progressionslinien mv. (afsnit 2.1.3). I det følgende er disse tre emner evalueret via en løbende sammenstilling af de oprindelige krav til og målsætninger for projektet med den faktiske, aktuelle situation. I afsnit 2.1.4 samler vi op og fremhæver særlige opmærksomhedspunkter til det videre forløb.

2.1.1 Projektets deltagere

Krav/målsætninger

I henhold til den oprindelige projektbeskrivelse er **projektets målgruppe** som allerede nævnt defineret ved at være grønlandske børn, hvis forældre typisk er enlige forsørgere, forældre på overførselsindkomst, forældre med et aktivt eller tidligere misbrug, og/eller på anden vis socialt isolerede forældre. Hertil kommer, at målgruppen ofte lider under øvrige interne problemer i familien, såsom vold i hjemmet, et familieliv uden grænser, struktur og forudsigelighed, manglende opbakning fra hjemmet i forhold til deltagelse i folkeskolen, samt en næsten total mangel på primærvoksne, der kan introducere til danske hverdagsstrukturer, forståelser og omgangsformer. Som følgevirkning heraf udviser de børn, som er målgruppe for projektet, typisk endogene problemer i form af lavt selvværd, de er ofte følelsesmæssigt indadvendte og er ikke vant til verbale refleksioner eller til at modtage anerkendelse. I relation til omgivelserne giver ovenstående ofte anledning til omfattende social isolation af børnene, herunder at de oplever fordomme og mobning, og at de ikke er aktive/tilstede/synlige i hverken skole, nærmiljø eller foreningsliv.

Det oprindelige mål vedr. **antal deltagere** er, at hvert område skal have 15-20 deltagende børn og unge, som alle falder inden for ovenstående målgruppespecifikation, og som alle forventes at deltage gennem hele projektperioden³. Desuden forventes børnenes/de unges forældre at deltage i månedlige forældrecafeer og årlige familieejere

Fakta/den aktuelle situation

Antal deltagere og deres engagement

Ser vi først på **antallet af deltagende børn** og børnenes **engagement og stabilitet** i projektet, så viser den seneste opgørelse fra områdelederne følgende⁴:

	Antal børn	Gennemsnitlig deltagelsesprocent	Antal børn med ≤ 50 % deltagelse
København	20	74 %	1 (40 %)
Århus	17	75 %	1 (22 %), 1 (33 %)
Odense	14	91 %	0
Aalborg	14	87 %	1 (40 %)
Esbjerg	15	79 %	1 (43 %)

Samlet set viser denne opgørelse, at projektet aktuelt har 80 deltagere og at det lever op til målsætningen om ca. 15 deltagere pr. område (optimalt deltager antal blev revideret fra 15-20 til 15 i forbindelse med evalueringen 2008). I henhold til deltager situationen i København, er der, på trods af en fin gennemsnitlig deltagerprocent, 7 af deltagerne der deltager aktivt i under 54 % af weekendkolonierne, dvs. meget tæt på smertetærsklen på 50 %, af arrangementerne i projekt "Et godt liv i Danmark". Dette er der dog fokus

³ Målsætningen om alle deltagernes fulde deltagelse i hele projektperioden på 3 år er formuleret vel vidende, at der i praksis kan forekomme ændringer/udskiftninger af deltagere undervejs.

⁴ Der er sket ledelseskifte i Esbjerg og i den forbindelse er data for en koloni og en aktivitetsdag mistet. Begge er blevet afholdt, men de indgår ikke i antallet af mulige kolonier, børnene har deltaget i, for at give et realistisk billede af deltagelsesprocenten.

Gennemsnitlig samlet deltagerprocent på 81 %

på, da 4 af dem beskrives at være fraværende med meget valide grunde⁵. De andre projektområder har en mere jævn fordeling af deltagelsesprocenten. Samtidig viser tallene en gennemsnitlig samlet deltagerprocent på 81 % hvilket er flot set ud fra målsætningen om en deltagelsesprocent på 70 %.

Endvidere fremgår det tydeligt af interviews med deltagerne, at børnene er glade for projektet og prioriterer deltagelsen højt. For de lidt ældre børn afhænger deltagelsen ofte af hvorvidt venner/veninder også deltager i den pågældende aktivitet. Fællesskabet blandt børnene betyder enormt meget for deltagelsen. Børnene er for det meste også rigtig glade for de aktiviteter der igangsættes om end de i nogle tilfælde finder dem kedelige. Det betyder dog ikke så meget for børnene, at der indimellem er en aktivitet der ikke tiltaler dem, da det at "hænge ud med vennerne" er en lige så vigtig del af glæden ved lejrene. I den forbindelse nævnte nogle områdelederne også, at selve aktivitetsgraden var sænket en del. I stedet for konstant at aktivere børnene, har det vist sig i praksis, at det er en god ide at, børnene også får tid til blot at opfatte weekendkolonierne som et "frirum", fra det kaos der normalt eksisterer omkring dem i deres dagligdag. Andre områdeledere mente at der var blevet mere tid til afslapning alene som konsekvens af, at alle havde fået mere erfaring i at afholde og deltage i weekendlejrene. Som eksempel har de ansatte opnået konkret erfaring med, hvordan logistiske udfordringer og madlavning tackles nemmest. Dette har betydet mere tid til relationsdannelse og frit hyggeligt samvær.

Foruden børnenes deltagelsesgrad er det ligeledes værd at se på forældrenes deltagelsesprocent ved forældrecaféerne. Ifølge projektets målsætning for forældrecaféerne, var det hensigten at forældrene skulle møde op i 50 % af arrangementerne. Evalueringen fra 2008 viste imidlertid væsentlige lavere deltagelsesgrad, og anbefalingen forlød således på at udbrede konceptet om "Det gode køkken" som iværksat i Københavnsafdelingen. På nuværende tidspunkt er det desværre ikke til at sige noget om effekten af dette konceptskifte. Nøgternt varierer deltagelsesgraden mellem 27 % i Esbjerg og 79 % i Odense, men tallene er ikke umiddelbare sammenlignelige⁶. Hvorvidt dette tiltag også vil kunne afspejles i højere deltagelsesprocenter end under forældrecaféerne, kan først undersøges i næste evalueringsrapport grundet den løbende overgang i 2009.

⁵ To af børnene har været udskrevet i en periode, men indgår alligevel i statistikken, et barn har været på Grønland et halvt år, men ventes tilbage i Danmark og dermed i projektet til foråret, og endelig afventer områdeleder svar på anmodning om støt-teperson, inden det pågældende 4. barn igen bliver inviteret med på koloni. Udebliver støtten bliver barnet skrevet ud af projektet og visiteret til andet regi, hvor han kan rummes

⁶ Årsagen til dette er at det varierer fra område til område, hvilken aktivitet – forældrecafé, det gode køkken, bingo-aften ect. – deltagelsesprocenten er udregnet efter. Eksempelvis er deltagelsesgraden i Odense kun beregnet efter overgangen til "Det gode køkken".

Sammenfattende viser ovenstående registreringer og interviewdata, at de kvantitative målsætninger er opfyldt efter minimumskriteriet.

Er deltagerne inden for målgruppen?

En ting er at opfylde de kvantitative målsætninger vedr. antal børn samt børnenes og deres forældres deltagelsesprocent. Mindst lige så centralt er det, at de deltagende børn tilhører projektets **målgruppe**.

Områdeledernes seneste karakteristik af børnene

Områdeledernes indledende interview med børnene bekræftede i høj grad at børnene lå inden for målgruppen for socialt udsatte grønlandske børn (se 2008 evalueringen). Sidenhen har det med meget stor tydelighed vist sig, at børnene imidlertid er langt dårligere stillet end først antaget, hvilket har medført at målgruppen har skiftet karakter i forhold til den oprindelige definition.

Antal indberetninger og støtteforanstaltninger

	Kbh.	Årh.	Ode.	Aal.	Esb. ⁷	Samlet
Underretninger/indberetninger	11	11	11	9	-	42
Børn med professionelle støtteforanstaltninger	6	15	12	14	-	47

Ovenstående tabel viser f.eks. at der i alle områder er foretaget et anseligt antal indberetninger til kommunen om børnene. Fra det oprindelige krav til målgruppen, indgik det som en forudsætning, at børnene skulle være tilpas socialt udsatte dog i sådan en grad, at det ikke ville være forventeligt at kommunen skulle underrettes. Tallene viser derimod noget helt andet, hvilket sandsynligvis er en konsekvens af den overordnede målgruppes – grønlandske børns – ringe vilkår. I sig selv er det således et fund at kommunerne i langt de fleste tilfælde ikke var bevidste om børnenes behov for ekstra støtte før projektets intervention. I forlængelse af dette har deltagerkredsen også i langt højere grad end antaget været nødsaget til at komme ind under professionel støtteforanstaltning. Dette har bl.a. haft den yderligere effekt at målsætningen om antallet af kontaktfamilie er nedsat, da deltagerne i højere grad har brug for professionelle støtteforanstaltninger.

At områdelederne er meget opmærksomme på, at deltagerne *skal* opfylde målgruppekriteriet for at være med, understreges også af, at de af og til udfaser enkelte deltagere fra projektet, fordi de over tid er faldet ud af projektets målgruppe – enten fordi deltagernes situation forværres så meget, at et mere intensivt tilbud er påkrævet, eller fordi deres situation forbedres så meget, at deres plads i projektet bør gives til et barn, som har mere behov. Flere områdeledere har således oplevet at handle på denne baggrund og udfaset en deltager. I alt er indtil videre 37 børn udfaset fra projekt, hvor årsager de fleste tilfælde enten er flytning til Grønland eller sket i forlængelse af en underretning.

Lærernes karakteristik af børnene

Ud af spørgeskemabesvarelser fra ca. halvdelen af de deltagende børns folkeskolelærere (i alt 40 besvarelser), får vi en række supplerende karakteristika vedr. deltagerne. 2008 og 2009 ses som et fælles udgangspunkt, hvil-

⁷ Ved skift af områdeleder i Esbjerg er opgørelsen for dette område desværre gået tabt, hvad angår antal indberetninger og støtteforanstaltninger.

ket vil sige de 32 besvarelser indhentet i 2008 er lagt sammen med 8 yderligere besvarelser fra 2009. Sammenligningen af lærernes oplevede resultater i forhold til projektet er således først muligt i den endelig evalueringsrapport, hvor samtlige lærere besvarer et tilsvarende spørgeskema.

Det bemærkes, at det enkelte barns forældre skal give tilladelse til, at barnets lærer kontaktes af Foreningen Grønlandske Børn med henblik på spørgeskemabesvarelse, hvilket skaber risiko for en potentiel skævvridning i repræsentativiteten. Det er dog de færreste forældre der ikke har givet denne tilladelse, da flere af områdelederne stiller det som et krav for at lade barnet deltage i projektet. Dette gøres for at kunne arbejde så helhedsorienteret i forhold til barnet som muligt. Desuden er det i skrivende stund uafklaret, hvor mange lærere, der faktisk har fået tilsendt et skema, men blot ikke besvaret dette. Med disse forbehold in mente får vi følgende billede af børnene via lærerbesvarelserne:

Ca. 25 % af børnene har en mere eller mindre ustabil skolegang

Ca. en fjerdedel af børnene har en mere eller mindre ustabil skolegang, defineret ved at de typisk ikke kommer i skole alle ugens fem hverdage. Lidt over halvdelen af børnene er altid eller næsten altid forberedt (via lektier eller anden forberedelse), og kun godt 40 % af børnene deltager altid eller næsten altid aktivt i undervisningen. Tilsvarende oplever lærerne, at kun omkring 50 % af børnene klarer sig godt eller rigtig godt på dansk, og for 28 % af børnene vurderer deres lærer, at de fagligt fungerer dårligt eller meget dårligt.

Lærerne giver ikke udtryk for at der er væsentlige problemer med mobning, og ca. 60 % af børnene leger altid eller næsten altid med andre børn i skoletiden. Værre står det til efter skoletid, hvor langt hovedparten af børnene sjældent eller aldrig leger med deres klassekammerater. I forlængelse heraf vurderer lærerne for ca. 20 % og ca. 30 % af børnenes vedkommende, at de henholdsvis personligt og socialt fungerer dårligt eller meget dårligt.

	Hver dag	3-4 dage om ugen	1-2 dage om ugen	Aldrig	Ved ikke
Hvor ofte kommer barnet i skole?	73 % (29)	20 % (8)	3 % (1)	0 % (0)	5 % (2)

	Altid	Næsten altid	Jævnligt	Sjældent	Aldrig	Ved ikke
Hvor ofte har barnet lavet lektier?	15 % (6)	38 % (15)	13 % (5)	18 % (7)	13 % (5)	5 % (2)
Hvor ofte er barnet på anden vis forberedt til skoledagen?	15 % (6)	30 % (12)	18 % (7)	20 % (8)	5 % (2)	13 % (5)
Hvor ofte leger barnet med de andre børn i klassen i skoletiden?	28 % (11)	30 % (12)	15 % (6)	15 % (6)	8 % (3)	5 % (2)
Hvor ofte leger barnet med de andre børn i klassen uden for skoletiden?	5 % (2)	8 % (3)	8 % (3)	35 % (14)	23 % (9)	23 % (9)
Hvor ofte oplever du at barnet bliver mobbet?	0 % (0)	0 % (0)	3 % (1)	25 % (10)	68 % (27)	5 % (2)

I hvor høj grad deltager barnet aktivt i undervisningen?	10 % (4)	30 % (12)	33 % (13)	28 % (11)	0 % (0)	0 % (0)
	Rigtig godt	Godt	Rimeligt	Dårligt	Meget dårligt	Ved ikke
Hvordan klarer barnet sig sprogligt på dansk?	18 % (7)	33 % (13)	33 % (13)	15 % (6)	0 % (0)	3 % (1)
Hvordan vurderer du generelt at barnet fungerer personligt?	10 % (4)	23 % (9)	40 % (16)	18 % (7)	3 % (1)	8 % (3)
Hvordan vurderer du generelt at barnet fungerer socialt?	15 % (6)	25 % (10)	23 % (9)	25 % (10)	5 % (2)	8 % (3)
Hvordan vurderer du generelt at barnet fungerer fagligt?	10 % (4)	28 % (11)	28 % (11)	23 % (9)	5 % (2)	8 % (3)

Opsummeret opfylder deltagerkredsen målgruppekriterierne, om end det er vigtigt at pointere, at deltagerne er væsentlig dårligere stillet end der var planlagt fra projektets begyndelse. Dette influerer naturligvis på deltagerkredsen, hvorfor arbejdet med børnenes udvikling i forhold til progressionslinien er meget individuelt tilrettelagt efter det enkelte barns behov. Samtidig betyder det en betydeligt tungere opfølgende indsats over for børnene i mellem kolonier end antaget ved projektstart.

2.1.2 Projektets organisering og personalesituation

Krav/målsætninger

Ifølge projektbeskrivelsen skal projekt "Et godt liv i Danmark" **organiseres i fem regionale satellitafdelinger**, lokaliseret i hhv. København, Odense, Esbjerg, Århus og Aalborg Kommune. Med denne geografiske spredning er det således målsætningen, at projektet bliver et **landsdækkende tilbud** til målgruppen.

Projektet skal desuden **bemandes centralt** med en overordnet **projektleder**, som skal sikre, at projektet i de fem lokalområder holder sig inden for de beskrevne rammer hvad angår indhold og målgruppe, at alle planlagte aktiviteter iværksættes og målrettes realisering af projektets succeskriterier, alt sammen med respekt for projektets budgetramme og tidsplan. I tillæg hertil skal projektleder motivere og levere socialfaglig sparring til områdelederne og projektmedarbejderen, samt varetage de dokumentations- og evalueringsaktiviteter, som FGB selv er ansvarlig for. Endelig skal projektleder varetage kommunikationsindsatsen samt skrive ansøgninger til diverse relevante fonde om støtte til projektrelaterede aktiviteter.

Desuden skal der ansættes en **projektmedarbejder**, som skal varetage planlægningen af den årlige børnelejr/sommerlejr og koordinere med ASF Dansk Folkehjælp ang. de årlige familielejre, samt varetage en række administrative opgaver i relation til projektledelsen. Herudover har projektmedarbejderen et særligt ansvar for at varetage etableringen af korpset af kon-

taktfamilier, herunder rekruttering via annoncering og øvrig kommunikation. Det er også projektmedarbejderens ansvar at afvikle introduktionskurser for kontaktfamilierne, at foretage match mellem kontaktfamilier og børn, samt at sikre, at kontaktfamilierne modtager den fornødne supervision og rådgivning.

Regionalt skal de fem områder bemandedes med hver deres regionale **områdeleder**, som er ansvarlig for den pædagogiske planlægning af projektets aktiviteter, samt for at forestå gennemførelsen i den direkte kontakt med deltagerne og varetage de heraf affødte opfølgingsopgaver. Desuden ansættes der i hvert område en **weekendmedarbejder** samt et antal **frivillige** til at varetage gennemførelsen af weekendkolonierne. Herudover skal der i hvert område ansættes en timelønnet **caféleder**, som skal varetage planlægning og afholdelse af forældrecafeer. Endelig er målet at rekruttere et antal frivillige **kontaktfamilier** til hvert område. Ambitionen er, at 50 % af de deltagende børn skal kunne tilknyttes en kontaktfamilie (dvs. der skal minimum rekrutteres 41 kontaktfamilier på landsplan).

Ud over selve kernebemandingen skal **ASF Dansk Folkehjælp** tilknyttes projektet, idet de skal fungere som medarrangører af samt finansiere de årlige familielejre.

Fakta/den aktuelle situation

Betragter vi først det faste, lønnede personale i projektet, samt dets forskellige tilknyttede grupper af frivillige, så er billedet følgende:

Kvantitative mål vedr. bemanning

- **Projektledelse:** Projektet har været underlagt lidt skiftende projektledelse siden opstarten i 2007, men på baggrund af interview med områdeledere, weekendmedarbejdere, frivillige og projektledelsen, er det evaluators klare vurdering, at projektet for indeværende er under stabil projektledelse. Projektledelsen består i dag – som påkrævet – af en projektleder og en projektmedarbejder. Især stilling som projektmedarbejder har lidt under en vis ustabilitet, hvilket der nu er rettet op på. Ustabiliteten har bl.a. været grundet sygdom og geografisk afstand mellem projektleder og projektdeltager. Projektleder har evalueret og rettet op på de områder, hvor det har været nødvendigt. Samtidig har projektleder en målsætning om at være mere synlig for projektets ansatte og de frivillige fremover, hvilket billiges af evaluator. Det er evaluators vurdering at projektet er under stabil og kyndig projektledelse og at der løbende reflekteres over egen indsats og rettes hvor nødvendigt.

Siden 2008 har projektet ligeledes indbefattet ansættelse af en praktikant med udløb til december 2009. Da praktikantordningen har været succesfuld samt den nuværende praktikants arbejde har involveret et endnu ikke færdigt bogprojekt, arbejdes der på at overflytte praktikanten til en studenteransættelse. Endvidere arbejdes der på at den ledige praktikantstilling bliver overtaget af en ny student med ansættelse primo 2010.

- **Områdeledere:** Projektet har aktuelt 5 fungerende områdeledere. De fleste områder har været under stabil områdeledelse siden opstart, idet et enkelt område har oplevet et antal udskiftninger på områdelederposten inden for det første halvandet år. I det pågældende område (København) er det evaluators umiddelbare vurdering, at området, i forlængelse af udviklingen i 2008, for indværende har opbygget en meget stabil områdeledelse. I 2008 evalueringen anmærkes det væsentligste opmærksomhedspunkt situationen omkring områdeledelsen i Esbjerg-området, hvor områdelederen havde gået sygemeldt i en længere periode. Den sygemeldte områdeleder er nu fratrukket stillingen og erstattet med den forhenværende weekendmedarbejder, hvilket har gjort overgang gnidningsfri og dermed uden konsekvenser for børnene. Sidste års evaluering identificerede ligeledes det manglende kolleganetværk som en potentiel trussel mod fastholdelsen af områdelederne, hvorfor evaluator anbefalede at der blev søgt muligheder for en opgradering af områdeledernes kollegiale situation. Det er evaluators vurdering at områdelederne nu er meget mere aktive i deres interne sparring, samt de værdsætter deres månedlige faglige møder, supervision samt faglige temadage. Dette er bl.a. et udslag af at projektlederen proaktivt har anbefalet områdelederne til ikke at holde sig tilbage med at kontakte og spørge hinanden til råds.
- **Weekendmedarbejdere:** Der er pt. ansat weekendmedarbejdere i alle fem områder. Fra 2008 evalueringen fremgår det at weekendmedarbejderne arbejder efter en årsnorm på 648 timer fordelt over 12 måneder – med en gennemsnitlig norm på 54 timer pr. måned. Projektet modtog for 2009 en ekstra bevilling, hvilket samtlige af områdelederne har benyttet til at give yderligere timer til weekendmedarbejderne eller tilbyde betalte timer til frivillige, i det tilfælde at weekendmedarbejdere ikke kunne påtage sig yderligere timer. Af interview med områdeledere fremgår det at de ekstra timer til weekendmedarbejderne i høj grad været med til at aflaste områdelederne. I højere grad varetager weekendmedarbejderne nu alle former for indkøb og andre lavpraktiske opgaver forud for weekendkolonierne, således områdelederne i højere grad kan koncentrere sig om administrative og indberetningsmæssige forpligtigelser.
- **Cafemedarbejdere:** Der er ansat cafémedarbejdere i alle fem områder, men af interviewene med områdeledere og cafémedarbejdere fremgår det, at der er en vis variation fra område til område mht. hvordan cafémedarbejderne arbejder i praksis – både hvad angår omfang og indhold. Cafémedarbejderne indgår nu i teamet der afholder ”Det gode køkken”, der er det reviderede koncept af forældrecaféerne. Fra interviewene er der enighed om, at det nye koncept har en tydelig positiv effekt på deltagelsesprocenten. Det har dog ikke været muligt at lave en direkte sammenligning af deltagelsesprocenterne for henholdsvis forældrecaféerne og ”Det gode køkken”. Årsagen til dette er at den endelig godkendelse af konceptændringen først har fundet sted medio 2009, og tallene derfor afspejler både forældrecafé og ”Det gode køkken”.
- **Frivillige:** Alle områder har tilknyttet et antal frivillige, og i alle områder omfatter kredsene både frivillige med pædagogisk-/socialpædagogisk uddannelse og frivillige med helt andre typer faglig baggrund. Desuden

tæller kredsen af frivillige i alle områder et meget bredt spektrum af personlige kompetencer. Blandt alle adspurgte er oplevelsen, at gennemførelsen af weekendkolonier – som i meget vidt omfang er baseret på frivillige – *fungerer*. Som det også fremgik af sidste års evaluering, opleves imidlertid stadig stor variation fra område til område mht., hvor skrøbeligt frivillig-fundamentet opleves. Der er eksempelvis forskel på, hvor mange frivillige der er *fast* tilknyttet, hvor let det er at rekruttere nye frivillige, samt hvilken inddragelse af de frivillige i planlægningen af weekendkolonier, områdelederne lægger op til hhv. har held med at gennemføre. I forhold til rekrutteringen af frivillige nævnte såvel områdeleder som de frivillige, at det især er mangel på mandlige frivillige der bekymrer. De frivillige i de lavt bemandede områder fortæller, at de kan føle sig lidt pressede til at arbejde flere timer end ønsket. Interviewene med de frivillige viser, at den positive engagementsspiral bedst opretholdes ved

Tiltag til gavn for en positiv engagementsspiral

- Invitationer i god tid
- Studiejobs til de frivillige studerende
- Udnyttelse af de frivilliges kompetencer
- Inddragelse hvilket skaber medejerskab
- Arrangementer med deltagelse af både områdeledere, weekendmedarbejdere og frivillige

Ny målsætning for antallet af kontaktfamilier

- **Kontaktfamilier:** Rekrutteringen af kontaktfamilierne fik en noget ustabil start, hvilket bl.a. skyldes at deltagergruppen som nævnt var væsentlig svagere end først antaget, og derfor krævede andre støttetiltag varetaget af betalte professionelle. Generelt har de familier, som har valgt at blive kontaktfamilie, kun positiv respons over for projektet. Fra interview med projektledelsen fremgår det, at rekrutteringen af nye kontaktfamilier går godt, og det forventes at de børn som har behov for en kontaktfamilie vil blive matchet inden projektet afslutning. Dvs. projektet forventer at matche 100 % af de børn, der har et behov, der kan dækkes med denne type indsats, med en kontaktfamilie inden projektets afslutning.
- **Det landsdækkende tilbud:** det er evaluators vurdering at rekrutteringsindsatsen ikke har været fokuseret ligeligt på alle kommuner i landet, og projektet derfor reelt set ikke er så landsdækkende som tiltænkt i første omgang. Eksempelvis er projektet i Nordjylland primært koncentreret om Aalborg kommune, mens projektet i Fyn dækker bredt over de fynske kommuner.

En ting er, om det i kvantitet er lykkedes at bemane projektet som oprindeligt planlagt. Noget andet er, hvorvidt det i mere kvalitative termer er lykkedes at bemane med de rette kompetencer, med hele paletten af nødvendige kompetencer, og med personale der udviser det ønskede engagement og stabilitet i projektet. Som tilfældet også var ved 2008 evalueringen, er det på baggrund af de gennemførte interviews, evaluators oplevelse, at dette mål i høj grad er indfriet for det faste, lønnede personale: alle er meget engagerede...

Kompetencer, engagement og stabilitet blandt ansatte...

de, de besidder de rigtige faglige og menneskelige kompetencer. Der har været behov for lidt justeringer undervejs i projektet, men projektledelsen har været opmærksom på problemet, og har siden evalueret baggrundene for hvordan dette kan undgås i det videre forløb. Afklaringen med ny områdeleder i Esbjergområdet samt nyansættelsen af projektmedarbejder med de rette kompetencer tegner konturerne til en meget stabilt projekt- og ledelsesbemanding for projektets sidste år.

2.1.3 Projektets fremdrift

Krav/målsætninger

Jf. projektbeskrivelsen strækker **projektperioden** sig fra 2007 til 2010. Projektets intensive periode forventes dog at ophøre medio 2010, hvorefter det sidste halve år vil fungere som udslusningsperiode.

Fra medio 2007 og frem er der fastlagt en **progressionslinie** for weekendkolonierne, således at de i et halvt år ad gangen tager afsæt i følgende temaer i tilrettelæggelsen af koloniernes programmer og aktiviteter:

- Temaet for projektets 1. halvår (medio-ultimo 2007) er at skabe **begejstring** og derved **lyst til deltagelse** i projektet. Fokus i det første halve år handler således om at skabe rammer for relationsdannelser mellem børn, unge og voksne via omsorg, tryghed og forudsigelighed - primært via aktiviteter på stedet for koloniernes afholdelse, og med udgangspunkt i kendskabet til de grønlandske børn/unges særlige styrker og ressourcer, dvs. hovedsageligt via fysiske aktiviteter og gode historier.
- Temaet for projektets 2. halvår (primo-medio 2008) er **at blive set og hørt**, eller med andre ord at lære at vise/fortælle sin egen historie og at se/høre hinandens historier.
- Temaet for projektets 3. halvår (medio-ultimo 2008) er **selv at se og høre** – mere præcist handler det om at opdage ”hvad er byens historier?”
- Temaet for projektets 4. halvår (primo-medio 2009) er en generel introduktion til det **at handle og opleve byen** og finde ud af hvilke muligheder der er i byen.
- Temaet for projektets 5. halvår (medio-ultimo 2009) er en gentagelse af det foregående tema ”Hvad er der af muligheder i byen”, men her specifikt **i relation til egne behov og egen lyst**.
- Endelig er temaet for projektets 6. halvår (primo-medio 2010) – under overskriften ”Hvad er barnets/den unges drømme og ønsker for fremtiden” – at foranstalte mulighed for at børnene/de unge kan **realisere deres ønsker** og/eller **definere drømmen** som en tanke, som ikke nødvendigvis kan/skal realiseres lige nu.

Under denne progressionslinie med halvårlige, skiftende temaer, er der opsat en række mål vedr. projektets **konkrete indsats** i forhold til målgruppen.

Helt overordnet skal projektet bygges op som ét hovedtiltag samt fem støttetiltag:

- Hovedtiltaget er **månedlige weekendkolonier**, som afholdes regionalt i den weekend om måneden, der i tid ligger umiddelbart efter udbetaling af løn/offentlige ydelser. Der skal afholdes i alt 8 kolonier om året i hver af de fem regioner. Derudover skal der i oktober og december måned afholdes aktivitetsdage som erstatning for disse kalendermåneders weekendkolonier⁸.
- Det første støttetiltag er en række **forældrecaféer**, som skal afholdes i umiddelbar relation til de månedlige weekendkolonier. Caféarrangementerne skal efter planen afholdes samme fredag som weekendkolonierne, men være fysisk placeret på andre lokationer end kolonierne.
- Hertil kommer et andet støttetiltag, nemlig en større fælles **børnelejr/sommerlejr** for de fem regionale grupper af børn. Børnelejren skal afholdes én gang årligt i skolesommerferiens første uge.
- Desuden skal der afholdes **familielejre**, som er en form for betalt ferie for forældre med børn tilknyttet projektet. Familielejrene arrangeres og finansieres af ASF Dansk Folkehjælp, og de afholdes ad tre på hinanden følgende omgange hvert år, således at alle de deltagende børn og deres forældre kan komme på familielejr én gang årligt, uanset hvor i landet de bor.
- Det fjerde støttetiltag består i etableringen af et korps af frivillige **kontaktfamilier**. Etableringen skal varetages af en projektmedarbejder, som bl.a. skal sikre at familierne uddannes i de særlige problemstillinger, der gælder for grønlandske børn og unge, således at de kan fungere som et supplerende støttetilbud til de af weekendkoloniernes deltagere, som af personalet vurderes at kunne have udbytte. Tanken er, at kontaktfamilierne skal give børnene mulighed for at opleve omsorg i trygge og forudsigelige rammer, samt give dem kendskab til normer og omgangsformer i et fungerende og forudsigeligt familiemiljø.
- Endelig består det femte og sidste støttetiltag i en række løbende **opfølgingsopgaver** i tiden mellem alle de øvrige tiltag. Denne opfølgning varetages af områdelederne, og omfatter eksempelvis:
 - Individuel støtte og rådgivning til deltagerne i perioderne mellem weekendkolonierne
 - Kontakt til sagsbehandler, PPR og skole

⁸ Den helt oprindelige plan var at afholde i alt 11 weekendkolonier årligt – men i december 2007 konstaterede man, at det var uholdbart i praksis. Derfor ændrede man to af de årlige weekendkolonier til enkeltstående aktivitetsdage. På baggrund af det store arbejdspress på områdelederne, anbefalede evalueringen 2008 at endnu en weekendkoloni frafaldt i 2010. Dette er blevet gennemført med godkendelse fra social- og indenrigsministeriet, så der i 2010 afholdes 8 weekendkolonier, samt to aktivitetsdage.

- Følgeordninger til fritidsaktiviteter og samarbejde med lokale foreninger
- Uddannelsesvejledning og udflugter til uddannelsesinstitutioner
- Etablering af sprogundervisning og lektielæsning
- Månedlige skriftlige afrapporteringer om projektets aktiviteter og deltagernes udvikling, udbytte og behov – herunder indhold, omfang og målsætning i forhold til opfølgingsaktiviteter

Fakta/den aktuelle situation

Efterlevelse af progressionslinien - de 6 udviklingstrin

Hvad angår projektets **skiftende halvårslige temaer**, som ifølge projektskrivelsen skal følge **projektets progressionslinje** eller 6 udviklingstrin, så er det evaluators klare vurdering, at projektet i praksis også i 2009 har efterlevet denne målsætning. En gennemgang af samtlige programmer for weekendkolonier, samt interview med områdeledere, weekendmedarbejdere og frivillige viser med al ønskelig tydelighed en stærk bevidsthed om at arbejde med de skiftende halvårslige temaer. Desuden er arbejdet velkoordineret på tværs af de fem områder, således at områderne følges ad. Samtidig arbejdes der med en bevidsthed om, at opretholde fokus på temaerne fra tidligere, for at imødekomme børnenes individuelle behov og forskellige udviklingstrin.

Interview med områdelederne viser ligeledes, at områdelederne i højere grad end tidligere har benyttet sig af, at inddrage weekendmedarbejder og frivillige i idéudviklingen omkring hvordan temaets ramme kan fyldes ud på kolonierne. Bl.a. har den ekstra bevilling, muliggjort studenterjobs til frivillige (se afsnit 2.1.1.), som dermed i samarbejde med weekendmedarbejderen, tager sig af planlægning og praktiske gøremål forud for weekendkolonierne.

Betragter vi dernæst projektets **generelle aktivitetsniveau**, så er det – på baggrund af oversigter over weekendkolonier mv. for 2009 og de forventede temaer for 2010, samt på baggrund af samtlige gennemførte interview – evaluators overordnede vurdering, at projekt "Et godt liv i Danmark" holder kadencen på de væsentligste fronter:

Weekendkolonier og aktivitetsdage ✓

Forældrecafeer ✓ - nu fuldt ud ændret til "Det gode køkken"

- Hovedtiltaget – de **månedlige weekendkolonier** – afholdes som planlagt i alt 9 gange om året i hver af de fem regioner. Der foruden afholdes som planlagt to regionale **aktivitetsdage** om året – én i skolernes efterårsferie og én op til jul.
- Støttetiltag nr. 1. – **Det gode køkken** – afholdes, som allerede nævnt, med ny stabilitet og med bedre deltagelse. "Det gode køkken" er bevidst placeret i slutningen af måneden (i stedet for i begyndelsen, som er den oprindelige plan med forældrecafeerne) med henblik på (1) at muliggøre, at børn og forældre kan deltage sammen (uden karambolage med weekendkolonierne), samt (2) at fremme incitamentet til at deltage, fordi forældrenes penge antageligt er ved at slippe op sidst på måneden. I tråd med evaluators anbefaling fra 2008 er modellen nu blevet udbredt til alle de øvrige områder i forskellige udformninger.

Børne-/sommerlejr ✓

- Støttetiltag nr. 2 - den store fælles **børnelejr/sommerlejr** for de fem regionale grupper af børn – er indtil videre afholdt som planlagt i 2007, 2008 samt 2009. Planlægning af projektets sidste sommerlejr i 2010 er allerede nu i planlægningsfasen. Det er hensigten at sommerlejren vil dele børnene op i tre linjer; kunst, friluftsliv og wellness, som kobles sammen med det overordnet fastlagte tema: *"barnets/den unges drømme og ønsker for fremtiden"*. Denne temaopdeling afspejler, at det er de ansatte i projektets opfattelse at børnene har gjort så store fremskridt, at de nu, i modsætning til ved projektstart, selv er i stand til at vælge ud fra hvad de ønsker og synes er spændende.

Familielejr ✓ - stadig udfordring angående målgruppeafgrænsning

- Støttetiltag nr. 3 – **familielejrene** – er arrangeret i samarbejde med og finansieret af ASF Dansk Folkehjælp, og de er som planlagt afholdt ad tre på hinanden følgende omgange i både 2007, 2008 og 2009. Der kan stadig konstateres en ret uhensigtsmæssig forskydning mellem målgruppen for "Et godt liv i Danmark" og ASF Dansk Folkehjælps målgruppe. Det betyder i teorien en forpurring af det oprindelige mål om, at *alle* de deltagende børn og deres forældre kan komme på familielejr én gang årligt, uanset hvor i landet de bor. ASF Dansk Folkehjælp har ikke kunnet give adgang for børn der f.eks. lever sammen med deres biologiske forældre, har forældre i fast arbejde eller andre baggrundsforhold, som i princippet har stillet det pågældende barn lidt stærkere. I tråd med evaluators anbefalinger fra 2008, arbejder projektlederen på at komme uden om problemstillingen, ved at betale for de familier/børn der falder uden for ASFs målgruppe⁹. Dette er tæt på at blive godkendt til den sidste lejr i 2010. I forbindelse med at projektet går ind i sit sidste leveår, planlægges det endvidere at de forestående familielejre i 2010 skal have deltagelse af såvel grønlandske som ikke grønlandske familier. Hensigten med dette tiltag er at familielejrerne også gives en karakter af et integrationsprojekt, som et modspil til den generelle fremdrift i projektet, der i højere grad har fået succes som venskabsprojekt.

Korps af kontaktfamilier – målet har ændret sig

- Støttetiltag nr. 4 - etableringen af et korps af frivillige **kontaktfamilier** er i løbet af 2009 for alvor begyndt at tage til. Etableringen af korpset af kontaktfamilier blev igangsat 2008, men var stadig under opbygning ved forrige evalueringens afrapportering. I projektets oprindelige udformning var målet at rekruttere kontaktfamilier til ca. 50 % af de deltagende børn og unge på landsplan. For indeværende er det faktiske tal væsentligt under dette, idet kun 17 % af deltagerne er tilknyttet en kontaktfamilie. Baggrunden for dette er som nævnt i afsnit 2.1.1 at målgruppen er forandret i forhold til det oprindelig påtænkte, således at deltagerne har langt større behov for professionelle støtteforanstaltninger. På nuværende tidspunkt er 14 børn fra projektet, tilknyttet en kontaktfamilie. Fra interview med projektledelsen fremgik endvidere at det reelle tal for børn som falder inden for gruppen, for dem hvor en kontaktfamilie er det rigtige tilbud, kun udgør yderligere 6 børn. Det forventes at disse snarest vil blive tilknyttet en kontaktfamilie, således at 100 % af de børn der har

⁹ I praksis var det dog kun en enkelt familie der blev ramt af denne forskydning mellem FGBs og ASFs målgrupper i 2009

behov for kontaktfamilie, vil blive matchet med en familie inden projektets ophør. Derimod gør det sig gældende for mange af de øvrige deltagere at de har brug andre professionelle tilbud som aflastningsfamilie, støtte-kontakt person eller et efterskoleophold.

Løbende opfølgning -
fungerer, men under pres

- Endelig varetages støttetiltag nr. 5 - de løbende **opfølgningsopgaver** i tiden mellem weekendkolonier og alle de øvrige tiltag – som planlagt af områdelederne. På baggrund af interview med områdelederne, projektledelsen, weekendmedarbejdere og frivillige står det klart, at områdelederne på dette punkt føler, at tiden hurtigt bliver knap og at de derfor er underlagt nødvendigheden af at prioritere blandt opfølgningsopgaverne. Således må de i praksis opprioritere akutte behov for individuel støtte og rådgivning til deltagerne, kontakt til deltagernes sagsbehandler, PPR og/eller skole. Områdelederne beskriver, at de bruger meget arbejdstid på at arbejde med reel sagsbehandling, som de efterlyser yderligere kompetencer og sparring omkring. I forlængelse af tidligere fremsatte anbefalinger, foreslår evaluatoren her, at områdelederne så vidt muligt bruger frivillige og/eller (evt. opnormerede) weekendmedarbejdere til at varetage de ”lettere” opfølgningsopgaver – herunder eksempelvis følgeordninger til fritidsaktiviteter, udflugter til uddannelsesinstitutioner og lektielæsning, da dette flere steder har vist at fungere rigtig godt. Samtidig anbefales det, at der fokuseres på sagsbehandling i sparringen med områdelederen. Der er allerede en temadag under planlægning med fokus på børns rettigheder.

2.1.4 Samlet vurdering af projektets input og fremdrift

Sammenfatter vi ovenstående, så er det evaluators samlede vurdering af projektets input og fremdrift, at projektet er velorganiseret og velbemandet på fronter, at deltagerkredsen samlet set opfylder såvel krav om kvantitet som målgruppekriterier, at det er i fuld fremdrift og nogenlunde følger planen.

Væsentlige opmærksom-
hedspunkter vedr. input
og fremdrift

I vores optik er de væsentligste **opmærksomhedspunkter** følgerne:

- Områdelederne bør fortsat have fokus på at dele og bruge hinandens bedste erfaringer vedrørende **rekruttering og fastholdelse af frivillige**. Behovet for pleje og fastholdelse af frivillige forventes til dels imødekommet via Foreningens netop iværksatte arbejde med udvikling af en decideret frivilligpolitik – dog med det forbehold, at politikken også skal implementeres i praksis, hvis den skal have effekt.
- Der fastholdes fokus på at målgruppen har behov for individuelle vurderinger og der derfor **arbejdes forskudt med progressionslinien** ud fra det enkelte barns niveau og behov.
- I forhold til de frivillige er det vigtigt at invitere dem tidligt, udnytte deres kompetencer, tilbyde frivillige studerende studiejob samt inddrage dem i samråd med områdeleder og weekendmedarbejder. Disse tiltag **medfører øget medejerskab for de frivillige og er med til at styrke den positiv engagementsspiral**.

- Hvad angår familielejrene, så bør det afklares hvorvidt der kan findes **finansiering** til de børn/unge i projekt "Et godt liv i Danmark", hvis familier **falder uden for ASF Dansk Folkehjælps målgruppe** for deltagelse i familielejrene.
- Derudover anbefales det at områdelederne får yderligere input og sparring omkring **konkrete juridiske problemstillinger, kommunal lovgivning, børns rettigheder m.m.**

2.2 Indhold, indsats og konceptintegritet

I evalueringen af projekt "Et godt liv i Danmark" med hensyn til indhold, indsats og konceptintegritet, har vi valgt at skelne mellem hhv. projektets overordnede tilgang (afsnit 2.2.1), projektets deltagerrettede aktiviteter (afsnit 2.2.2) og projektets personalerettede aktiviteter (afsnit 2.2.3). Igen er disse tre emner evalueret via en løbende sammenstilling af de oprindelige krav til og målsætninger for projektet med den faktiske, aktuelle situation. I afsnit 2.2.4 opsummerer vi og fremhæver særlige opmærksomhedspunkter til det videre forløb.

2.2.1 Overordnet tilgang

Krav/målsætninger

Ifølge projektbeskrivelsen skal projektet anlægge en **systemisk, miljøterapeutisk tilgang** i arbejdet med børnene.

På det overordnede plan skal projekt "Et godt liv i Danmark" etableres som:

- Et **helhedsorienteret** tilbud, som sætter fokus på børnenes problemstillinger både i relation til familie, skole, nærmiljø, sports- og foreningsliv
- Et tilbud, der **appellerer** til målgruppen af grønlandske børn
- Et tilbud, der tager **afsæt i de grønlandske børns særlige styrker og ressourcer**
- Et tilbud, der udvikler børnenes **evne til at udtrykke oplevelser, følelser og behov med ord**
- Et tilbud, der hjælper børnene til at **opdage muligheder i deres nærmiljø**
- Et tilbud, der hjælper børnene med at **bryde med deres isolation** og opnå **et bedre og bæredygtigt netværk**
- Et tilbud, der fremmer børnenes evne til at **definere egne behov og drømme**

Fakta/den aktuelle situation

Systemisk, miljøterapeutisk metode - kendskab, men evt. manglende fælles sprog?

Hvad angår målsætningen om at anlægge en **systemisk, miljøterapeutisk tilgang** i arbejdet med børnene, så gælder det på den ene side, at områdelederne er opmærksomme herpå. På den anden side viser evalueringen fra 2008 at områdelederne ikke modtog en fælles introduktion til eller undervisning i den systemiske, miljøterapeutiske metode. I 2008 evalueringen blev det bemærket at dette indebar en risiko for at områdelederne ville komme til at mangle et fælles sprog og/eller forståelsesramme omkring projektets overordnede tilgang til arbejdet med børnene.

På månedsmødet i januar 2009 drøftede områdelederne og projektledelsen frugtbarheden af i fællesskab at dykke ned i metoderne. På baggrund af drøftelsen var der enighed om, at det ville virke bagvendt at begynde at tilrette gældende (og i øvrigt velfungerende) praksis til den systemiske, miljøterapeutiske metode – uagtet at det formentlig ikke kræver markante ændringer i gældende praksis (evaluators vurdering). Til gengæld var der enighed om det frugtbare i at fremme en fælles bevidsthed og et fælles sprog omkring faktisk gældende praksis, ikke mindst som et nødvendigt afsæt for erfaringsudveksling. Med henblik på dette er der i 2009 blevet afholdt 2 temadage med konsulenter, metodedage, månedlige faglige sparringsmøder og månedlig supervision. Områdelederne giver udtryk for, at de føler der er et fælles sprog og en fælles ramme, men også med individuelle særpræg ud fra områdeledernes forskellige baggrunde. Samtidig nævnes det, at de løbende evalueringer fungerer som en fælles ramme for, hvordan der skal arbejdes videre for at opnå de fælles målsætninger. Ud fra områdeledernes udtalelser er det evaluators vurdering, at der via projektets forandringsteori, progressionslinjen og de løbende faglige temamøder, metodedage, sparringsmøder og evaluering opretholdes en fælles bevidsthed om projektets overordnede målsætninger. Samtidig er det evaluators vurdering, at områdelederne er meget bevidste om at opnå deres mål og nå så langt i forhold til målsætninger som overhovedet muligt.

Skisma mellem modelafprøvning og modeludvikling?

Som nævnt i 2008 evalueringen betyder denne øvelse i princippet, at projektet ændrer karakter fra at være en **modelafprøvning** til også at indeholde elementer af **modeludvikling**. Som nævnt i den indledende karakteristik af projektet (kapitel 1), så er projektet oprindeligt konstrueret som en modelafprøvning, i og med at det bygger på så grundigt et forudgående udviklingsarbejde. Ikke desto mindre er metode- eller model-udviklingselementet iboende i hovedparten af alt socialt arbejde, i det at man i projektprocessen nødvendigvis gør sig en række erfaringer med, hvad der hhv. virker og ikke virker efter hensigten i forhold til en given målgruppe.

... Eller blot naturlig erfaringsdannelse i processen?

I evaluators øjne strider gældende praksis ikke imod målsætningen om at drive projektet efter en systemisk, miljøterapeutisk tilgang, hvorfor manglende fælles introduktion hertil ikke giver anledning til en konklusion om manglende efterlevelse af krav i modellen. Samtidig bifalder evaluator udviklingsprocessen, så længe der er tale om udvikling og forfinelse af projektet inden for de på forhånd beskrevne rammer, og ikke i modstrid her med.

Betragter vi dernæst målsætningen om at etablere projekt "Et godt liv i Danmark" som **helhedsorienteret, appellerende, med afsæt i målgrup-**

pens særlige styrker, etc., så er evaluators samlede fortolkning af programmer for weekendkolonier samt indsamlede interviewdata følgende:

Projektet er etableret som et helhedsorienteret tilbud, der sætter fokus på hele barnet. Fokus er dog i praksis primært på barnets endogene problemer/udfordringer og deres problemstillinger i relation til familie. Derudover arbejder områdelederne kraftigt på også at få iværksat andre støttetiltag omkring børnene, så de er i stand til at klare sig når projektet afsluttes og områdelederne skal slippe børnene. Det bemærkes af både områdeledere, weekendmedarbejdere og frivillige at helhedsorienteringen besværliggøres af at forældreinddragelsen ikke er mere udbygget i projektet. Mange af forældrene har så massive problemer, at de ikke aktivt magter at støtte deres børns udvikling gennem projektet og bakke op om deres udvikling efter projektets afslutning. Den begrænsede forældreinddragelse er imidlertid et grundvilkår i projekt "Et godt liv i Danmark", idet der ikke er bevilget penge til yderligere forældrerettede aktiviteter. Det står endnu hen i det uvisse, hvorvidt denne begrænsede forældreinddragelse får indflydelse på projektets langsigtede resultater/effekter.

Et appellerende tilbud...

- Der er i praksis tale om et tilbud, der **appellerer** til målgruppen af grønlandske børn. Børnene beskrives af områdeledere, weekendmedarbejdere og frivillige i næsten alle tilfælde som meget begejstrede for alle aktiviteter. Børnene udtrykker selv tilfredshed med aktiviteterne. Der er selvfølgelig aktiviteter der rammer bedre end andre, men børnene accepterer dette uden problemer. Børnene er også begyndt til en vis grænse selv at have en indflydelse på, hvilke aktiviteter de har lyst til, hvilket der lyttes til i tilrettelæggelsen af programmerne. Områdeledere, ansatte og frivillige udtrykker også, at den brede alderssammensætningen ikke er noget problem. Dette understøttes af interviews med børnene, hvor både de yngre og de ældre børn giver udtryk for glæde ved, at der er forskellige aldersgrupper.

Der er selvfølgelig udfordringer med at engagere eksempelvis 17-årige piger i de samme aktiviteter som 7-årige drenge, men dette tages der højde for i programtilrettelæggningen, så forskellige aldre og forskellige interesser nogle gange adskilles i forbindelse med bestemte aktiviteter. Blandt andet holdes der "make-over" dage og shopping for pigerne.

... med afsæt i målgruppens styrker og ressourcer

- Områdelederne gør, som evalueringen 2008 også viste, i praksis meget ud af, at "Et godt liv i Danmark" skal være et tilbud, der tager **afsæt i de grønlandske børns særlige styrker og ressourcer**. Der bliver således gennemgående og på tværs af alle fem områder stadig lagt stor vægt på udendørs- og/eller fysiske aktiviteter såsom strandture, klatreture, OL, svømning mv. Dette gælder både weekendkolonier, aktivitetsdage, børnelejr/sommerlejr og familielejr.

... med fokus på at fremme evnen til at udtrykke sig med ord

- Der er i praksis tale om et tilbud, der søger at udvikle børnenes **evne til at udtrykke oplevelser, følelser og behov med ord**. Områdelederne,

weekendmedarbejderne og de frivillige lægger meget vægt på at understøtte denne del af børnenes udvikling både gennem aktiviteter som at male deres drømme, men også via nærvær og samtaler med børnene om emner som: "Hvem er jeg?", "Hvilke egenskaber har jeg?", "Hvad er jeg god til?". Både interviewdata og gennemgang af weekendprogrammer, viser at der arbejdes målrettet med denne målsætning i tilrettelæggelsen af projektets aktiviteter.

... med fokus på at opdag
muligheder i nærmil-
jøet (særligt for de æld-
ste deltagere)

- Målsætningen om at hjælpe børnene til at opdage muligheder i deres nærmiljø slår også igennem i praksis. Med baggrund i interview og gennemgang af weekendprogrammer viser det sig, at der er fokus på at hjælpe børnene til at **opdage muligheder i deres nærmiljø**, fx via ture til områdets hovedbyer og mindre byer. Samtidig er mange af børnene også blevet hjulpet i gang med deltagelse i fritidsaktiviteter.

... med et underliggende
fokus på at bryde børne-
nes isolation

- Målsætningen om at hjælpe børnene med at **bryde med deres isolation** og opnå **et bedre og bæredygtigt netværk** er et underliggende, men gennemgående emne i alle halvårstemaerne for projektet – dog ekspliciteret mest i temaerne for projektets 5. og 6. halvår (fra medio 2009 og frem). Af interview fremgår det, at områdelederne *har* integreret fokus på disse målsætninger i de aktiviteter, de hidtil har tilrettelagt for deltagerne, men også meget i det opfølgende arbejde mellem kolonierne. Blandt andet ved at støtte børnene i at finde fritidsaktiviteter de kan lide og hjælpe dem til at melde sig ind. Flere steder tager de frivillige eller weekendmedarbejderne børnene med til fritidsaktiviteter (fodbold og kajakhold). Derudover bruger områdelederne mange ressourcer på at hjælpe børnene ind i andre støttetiltag som efterskoler, kontaktfamilier m.m.

... og hjælpe dem til at
definere egne drømme

- Tilsvarende er det også i praksis en målsætning med projektet, at det skal være et tilbud, der fremmer børnenes evne til at **definere egne behov og drømme**. Igen gælder det dog, at der er store individuelle forskelle fra barn til barn med hensyn til, hvor målrettet man endnu kan arbejde med denne målsætning. Interviews viser at områdelederne er meget beviste om hvert barns individuelle behov og muligheder. Arbejdet med målsætningen er i høj grad begyndt blandt andet ved at lade børnene male deres drømme og behov, samt lade dem finde ud af hvad de er gode til. I overensstemmelse med projektets progressionslinie vil denne målsætning også komme til at fylde meget i den sidste del af projektet blandt andet på sommerlejren 2010, hvor det vil være et væsentligt tema.

2.2.2 Projektets konkrete, deltagerrettede indsatser

Krav/målsætninger

De indholdsmæssige krav til/målsætninger for projektets deltagerrettede aktiviteter følger ovenstående mere generelle krav til projektets overordnede

tilgang (afsnit 2.2.1) samt den fastlagte progressionslinie for projektet (afsnit 2.1.3).

Fakta/den aktuelle situation

Evalueringen af projektets konkrete, deltagerrettede aktiviteter bygger på programmer for weekendkolonierne samt interview med projektledelse, områdeledere, weekendmedarbejdere, cafemedarbejdere og frivillige. På denne baggrund er vurderingen af de enkelte aktivitetstyper følgende:

Weekendkolonier & aktivitetsdage ✓

- **Weekendkolonier og aktivitetsdage:** Indholdsmæssigt følger weekendkolonierne og aktivitetsdagene projektets progressionslinie og de skiftende halvårslige temaer. Endvidere udvikles temaerne ud fra erfaringer. Blandt andet vil flere af områderne i løbet af 2009/2010 besøge hinanden, både for at vise børnene andre byer, give dem nye muligheder for aktiviteter, men også for at lære børnene hvordan man agerer værter, viser sin by frem og får sine gæster til at føle sig godt tilpas. Dette tiltag springer blandt andet også ud af ønsker fra børnene, der har fået knyttet stærke venskaber på tværs af områderne. De adspurgte områdeledere, weekendmedarbejdere og frivillige oplever alle en stor begejstring blandt de deltagende børn og deler oplevelsen af, at weekendkolonierne i hovedtræk er meget succesfulde og givtige for børnene. Børnene giver også selv stærkt udtryk for at være glade ved lejrene. Specielt er de glade for at mødes med deres venner, aktiviteterne og det at de får et pusterum fra deres dagligdag.

Her er det vigtigt at understrege, at områdelederne er meget beviste om at arbejdet med temaerne er et pågående arbejde og at temaerne fra første halvår stadig skal indarbejdes i kolonierne ud fra et fokus på hvad de deltagende børn har behov for/er parate til.

Forældrecafeer ✓ – konceptet revideret til "Det gode køkken"

- **Det gode køkken:** Indholdsmæssigt har forældrecafeerne ændret sig til nu at fungere som "det gode køkken". Interviews viser, at det nye koncept tages meget bedre imod, og at problemerne og forhindringerne for deltagelse der opstod i kølvandet på forældrecafeerne som nævnt i 2008 evalueringen undgås. "Det gode køkken" er et fællesspisningsarrangement for børn, forældre samt alle ansatte og frivillige i området. "Det gode køkken" afholdes minimum 6 gange årligt og er bevidst placeret i slutningen af måneden med henblik på (1) at muliggøre at børn og forældre kan deltage sammen, samt (2) at fremme det økonomiske incitament for forældrene til at deltage. Et enkelt område har endda koblet "det gode køkken" med et hyggeligt bankoarrangement der fungerer rigtig godt.

Sommerlejr ✓ - men mangel på struktur

- **Den årlige sommerlejr/børnelejr:** Af alle datakilder fremgår det, at den årlige sommerlejr overordnet har fungeret. Der har dog på grund af problemer i projektledelsen været en stor mangel på struktur i planlægningen og gennemførelsen af lejren i 2009. Projektlederen er dog meget bevidst om hvorfor problemerne opstod og har taget de nødvendige for-

behold for at undgå problemerne opstår igen. Manglen på struktur har ikke kunnet mærkes blandt børnene men frivillige, weekendmedarbejdere og områdeledere var frustrerede over tilrettelæggelsen af sommerlejren. Det er dog evaluators klare overbevisning at problemet er løst tilfredsstillende og at sommerlejren på trods af manglen på struktur var en succes blandt børnene.

Familielejre ✓ - men behov for at afklare målgruppe-problematik

- **Familielejrene:** det fremgår at familielejren har været en stor succes. Som tidligere nævnt bør der dog fremadrettet findes en løsning på den uhensigtsmæssige forskydning mellem målgruppen for hhv. "Et godt liv i Danmark" og ASF Dansk Folkehjælps målgruppe, så man undgår eksklusion af enkeltdelegerede og deres familier. Dette arbejde er i gang i projektledelsen, men der mangler dog stadig en endelig afklaring. Eftersom forældreinddragelsen i projektet i øvrigt er meget begrænset (der er udelukkende tale om inddragelse af forældrene via disse familielejre og forældrecafeer), er det evaluators anbefaling, at man gør en indsats for at sikre, at disse dele af projektet fungerer optimalt.

Korps af kontaktfamilier ✓
- men nødvendigt med ambitionsnedsættelse grundet målgruppen

- **Korps af kontaktfamilier:** I 2008 evalueringen var korpset af kontaktfamilier stadig kun under opstart. I 2009 er der dog kommet fart i aktiviteterne og nu er 17 % af børnene matchet med en kontaktfamilie og flere match er på vej. Der er blevet afholdt introduktionskurser for familierne og ifølge familierne selv er de blevet klædt godt på til opgaven. Familierne udtrykker stor glæde ved at være kontaktfamilier, og føler de har fået den nødvendige støtte fra projektet til at takle svære situationer både med børnene og børnenes forældre. I interviews udtrykkes det også, at kontaktfamilier der har været med fra starten, oplever der er kommet mere styr på selve håndteringen af kontaktfamiliedelen. Den typiske udfordring er at etablere et godt forhold til barnets forælder/forældre. Blandt andet beskriver en kontaktfamilie hvordan de er meget varsomme med ikke at overskride barnets faders grænser, og en anden familie fortæller "*Det kan være svært at sætte grænser over for moderen. Man kan jo ikke være belærende over for moderen, for hun kan jo bare trække sig ud*".

Derudover efterlyses der lidt mere information omkring barnet og de specielle udfordringer barnet kan have. En familie fortæller om problemer med deres kontaktbarn der var meget overvældende i starten "*Da vi luftede problemet fik vi masser støtte, men vi fik ikke nok forhåndsviden så der kunne vi have knækket nakken*". Det er evaluators vurdering at kontaktfamiliedelen er kommet godt i gang efter lidt forsinkelse og at der bliver støttet godt op omkring de familier, der henvender sig med problemstillinger de søger hjælp til. Evaluator anbefaler dog, at der ses på om der kan gøres mere for at videregive den tilgængelig information der er om barnet, i det omfang det er muligt. Derved kan kontaktfamilier på forhånd forberede sig på konkrete udfordringer med det enkelte barn og få eventuelle løsningsmodeller med sig fra en introduktion.

Målet om, at opnå kontaktfamilier til 50 % af børnene vurderes af evaluator ikke at være relevant eftersom flere af børnene har vist sig at have behov for mere intensive tilbud. Flere af børnene har fået andre støttetiltag iværksat, da det har vist sig, at de har haft problemer, der har nødvendiggjort professionel/betalt hjælp. Det vurderes dog af projektledel-

sen, at 100 % af børnene med reelt behov for denne type hjælp vil blive matchet med en kontaktfamilie. Dette er yderligere behandlet i afsnit 2.1.3.

Løbende opfølgning ✓ -
men nødvendigt at prioritere fokus

Løbende opfølgning i tiden mellem øvrige aktiviteter: Som beskrevet i 2008 evalueringen er dette stadig en af områdeledernes helt store udfordringer. Den løbende opfølgning er en meget væsentlig, men i praksis undernormeret del af den samlede indsats. Områdeledernes arbejdsuge og generelle planlægning er således gennemgående præget af, at omfanget af behov for løbende opfølgning er en ubekendt faktor, som jævnligt truer med at vælte al anden planlægning, fordi det viser sig at være så tidskrævende. Det er dog både projektledelsens og områdeledernes oplevelse, at opgaven bliver lettere jo bedre relationer der bliver skabt til barnet, forældrene og de kommunale repræsentanter. Områdeleder udtrykker, at deres største mangel er sagsbehandlerkompetencer og indsigt i kommunal lovgivning, hvilket de bruger meget tid på at arbejde med. Dette er projektledelsen dog bevidste om, og der arbejdes på at lave temadag og sparring omkring børns rettigheder blandt andet. Det er evaluators indtryk at områdelederne gør et stort stykke arbejde i forbindelse med den løbende opfølgning. Presset er delvist forsøgt afhjulpet ved at weekendmedarbejdere og frivillige har overtaget en del praktiske opgaver. Samtidig er det evaluators indtryk at områdelederne er blevet bedre til at sparre indbyrdes og løbende dele erfaringer og frustrationer.

Fritidsaktiviteter - svært at prioritere så højt som ønsket

- **Fritidsaktiviteter:** Evalueringen 2008 viste, at det kan være svært for områdeledere og weekendmedarbejdere at have ressourcer til at oprioritere bistand til børnenes deltagelse i fritidsaktiviteter. Interviews og data tyder dog på, at flere børn er begyndt til fritidsaktiviteter. Børnene udtrykker selv, at de føler områdeledere og weekendmedarbejdere har hjulpet dem med, at finde ud af hvad de gerne vil gå til og hjulpet dem i gang. Der er også flere eksempler på at de frivillige og weekendmedarbejderne kan hjælpe med til at målsætningen indfries: Eksempelvis er én af projektets frivillige samtidig fodboldtræner på et hold, hvor ét af børnene gerne vil gå. Da de samtidig bor i nærheden af hinanden, er det uproblematisk for den frivillige at tage barnet med til træning. Et andet eksempel er, at en weekendmedarbejder har oprettet et kajakhold for de ældre børn i et område, hvor hun samtidig sørger for at de er forberedte, har rent tøj mm.

2.2.3 Samlet vurdering af projektets indhold, indsats og konceptintegritet

Sammenfatter vi ovenstående, så er det evaluators samlede vurdering af projektets indhold, indsats og konceptintegritet, at projektet indholdsmæssigt følger den oprindelige målsætning, og at der således opretholdes en høj grad af konceptintegritet. Dette er en central forudsætning for til slut at kunne vurdere, hvorvidt den planlagte indsats faktisk virker. Det er således meget positivt, at konceptintegriteten hidtil er opretholdt gennem hele perioden.

Væsentlige opmærksomhedspunkter vedr. indhold, indsats og konceptintegritet

I vores optik er de væsentligste **opmærksomhedspunkter** følgerne:

- De påtænkte udviklingstiltag vedr. fremme af en fælles bevidsthed og et fælles sprog blandt områdelederne omkring faktisk gældende praksis er prisværdigt. Udviklingen af projektets tilgang/metode bør dog ske med respekt for den oprindelige model, hvis ambitionen fortsat skal være at gennemføre projekt "Et godt liv i Danmark" som en **modelafprøvning**.
- Indholdsmæssigt bør weekendkolonierne også fremadrettet tage **stærkt afsæt i de deltagende børn og unges individuelle behov og ressourcer**. Dette afsæt bør prioriteres på lige fod med de skiftende halvårslige temaer, idet det er en afgørende forudsætning for, at de halvårslige temaer kan lykkes.
- Inddragelsen af de deltagende børn og unges forældre begrænser sig til det gode køkken og familieejere, hvorfor det må betragtes som afgørende nødvendigt at disse aktiviteter fungerer optimalt. Derfor anbefales det at projektledelsen fortsat arbejder på at sikre, at **ingen af de deltagende børn og deres forældre udelukkes fra familieejere** som følge af den gældende målgruppeforskydning mellem "Et godt liv i Danmark" og ASF Dansk Folkehjælps målgruppe.
- Det anbefales, at der stadig er fokus på at fremme den kollegiale sparring mellem områdeledere, da de ofte arbejder meget alene. Det anbefales også, at de frivillige og weekendmedarbejderne inddrages så meget som muligt i denne sparring hvor relevant.
- Områdelederne kan med fordel fortsat **inddrage weekendmedarbejdere og frivillige** i ideudveksling og planlægning af weekendkolonier mv. Herved frigøres en del af områdeledernes tid der i stedet kan bruges på det opfølgende arbejde med børnene.
- I forhold til kontaktfamilierne anbefales det, at familierne bliver **klædt lidt bedre på i forhold til det enkelte barns omstændigheder og eventuelle problemer**. Dette antages ligeledes, at hjælpe kontaktfamilierne med den til tider vanskelige dialog med barnets forældre.
- Evaluatør anbefaler, at der snarest muligt kommer en **afklaring på hvorvidt der kommer et nyt projekt** efter dette og hvorvidt det vil kunne involvere de nuværende børn, frivillige og områdelederne. **Områdelederne og de frivillige giver udtryk for stor usikkerhed**, og flere af områdelederne udtrykker at de i 2010 vil være nødt til at begynde og søge nye jobs. De udtrykker dog samtidigt at de (på trods af eventuelle nye jobs) ikke vil slippe projektet før projektperioden er helt afsluttet.
- Det anbefales at der **fortsat arbejdes med hvordan projektets afsluttes bedst muligt**. Men også at der **informeres så hurtigt som muligt ud** om hvad der arbejdes med i forhold til eventuelle fremtidige projekter, da det fylder meget blandt andet hos de frivillige der er bekymrede for at slippe børnene.

3. Resultatevaluering

3.1 Output – umiddelbare resultater & effekter

Krav/målsætninger

Ifølge projektbeskrivelsen handler det første udviklingstrin om at skabe **kendskab til projektet og lyst til at deltage** blandt målgruppen.

Herefter drejer det sig om at **finde styrker og ressourcer** blandt deltagerne – med udgangspunkt i grønlandske børns fortrin hvad angår fysiske og motoriske kompetencer, fysisk udfoldelse, udeliv og oplevelser i naturen.

Det tredje udviklingstrin handler om at **udvikle deltageres historie/verbale og reflekserive kompetencer**, dvs. forbedre deltageres evner til at udtrykke oplevelser, følelser og behov med ord.

Herefter flyttes fokus i det fjerde udviklingstrin til, at dreje sig om at **opdag muligheder i deltageres nærmiljø**, herunder at give deltagerne kendskab til tilbuddenes eksistens/nærmiljøets muligheder samt, at overkomme vanskeligheder med at bruge og overskue dansk infrastruktur.

Alle de forudgående udviklingstrin anses som forudsætninger for, at bevæge sig videre til det femte udviklingstrin, der handler om at **bryde med isolationen** – både i form af at knytte venskaber med andre deltagere i projektet, men også med andre børn i nærmiljøet via faktisk benyttelse af de eksisterende tilbud. I det ”at bryde med isolationen” ligger en række mere individualiserede aktiviteter end i de foregående udviklingstrin, herunder at blive bevidst om egne ønsker og interesser, at få støtte til alle de praktiske foranstaltninger, såsom indmeldelse, kontingent, sportstøj, mental opbakning, støtte til at forstå dansk omgangsform, mv.

Endelig handler det sjette og sidste udviklingstrin om at **definere egne behov og drømme** – dvs. støtte til at give deltageres fremtidsdrømme form og hjælpe deltagerne med at opsøge viden om, hvordan de kan realiseres. Støtten kunne eksempelvis bestå i hjælp til at konkretisere deltageres ud-

dannelsesønsker eller behov for en bedre mestring af hverdagssituationer i skole eller fritidsliv.

I det følgende har vi – på baggrund af tilgængeligt data – vurderet i hvilket omfang det hidtil er lykkedes at realisere målsætningerne i de første tre udviklingstrin, samt hvorvidt der er tegn på, at målene med de efterfølgende udviklingstrin 4-6 vil lykkes i projektperioden.

Fakta/den aktuelle situation

Målet om kendskab og lyst til at deltage ✓

Hvad angår målsætningen for projektets første udviklingstrin – målet om at skabe **kendskab til projektet og lyst til at deltage** blandt målgruppen – så viser projektets aktuelle deltagersituation og det gældende engagement blandt de deltagende børn og unge, at projektet helt overordnet har realiseret dette mål. Målsætningen om en deltagelsesgrad på 70 % er mere end opfyldt, med en samlet deltagelsesgrad på 81 %.

For de børn hvor deltagelsesgraden er lav, er der som oftest en forklaring der grunder i hensynet til det enkelte barns formåen eller barnets øvrige netværk¹⁰. Dermed er det evaluators vurdering, at deltagelsesgraden er flot og tilfredsstillende, da den kvantitative målsætning er opnået, samt børnene selv udtrykker stor glæde ved deltagelse i projektet. Dette understøttes af både frivillige og ansatte, der giver udtryk for, at børnene glæder sig til lejrene og deltager med glæde og entusiasme. Børnene begrunder selv primært deres glæde ved at deltage i projektet med henholdsvis vennerne de har fået, samt de aktiviteter de deltager i på lejrene og kolonierne. Derudover fungerer projektet som et frirum for børnene, hvor de får mulighed for at prøve nogle ting af de ikke kan derhjemme, samt kan få voksenkontakt i det omfang de ønsker det.

I forhold til kendskab blandt målgruppen er der stor forskel på områderne. I Aalborg, Århus, København er der blandt andet venteliste til projektet og det er nemt at rekruttere nye deltagere, fordi projektet er blevet kendt blandt målgruppen gennem mund til mund metoden. Det samme gælder i Esbjerg, hvor der er kendskab til 16 børn der ville kunne drage fordele af at være med i projektet. Kendskabet til projektet breder sig i de tætte grønlandske miljøer, mens det i de mindre tætte miljøer er sværere at finde målgruppen og der derfor må rekrutteres mere aktivt når der indhentes nye deltagere. Kendskabsgraden afhænger meget af, hvor tæt et grønlandsk miljø der er i området. Dette hænger også sammen med, at der er forskel på, hvor stor en geografisk spredning, der er i de forskellige områders rekruttering.

¹⁰ Når barnet ikke kan deltage på grund af andre aktiviteter i barnets familie, skole mm. vurderes det af områdelederne at denne deltagelse er vigtigere end deltagelsen i weekendkolonierne. Denne opfattelse deles af evaluator. Samtidig kan lav deltagelsesgrad på et enkelt barn være begrundet ved at der er et arbejde i gang vedrørende muligheder for støtte til deltagelse. Derved kan enkelte børn stå i en venteposition, mens det vurderes om barnet kan fortsætte eller om der skal iværksættes alternative støttetiltag.

Eksempelvis rekrutteres der i Nordjylland primært inden for Aalborg Kommunes grænser, mens områdelederne i Odense og Esbjerg rekrutterer over et bredere geografisk område.

Inddrager vi områdeledernes besvarelse af spørgeskemaet vedr. projektets forandringsteori fra november 2009 samt FGBs egen opgørelse over resultater på mellemlangt og langt sigt vedr. opbyggelse af børnene sociale kapital og deres selvværd, får vi yderligere en række indikatorer på børnenes og forældrenes engagement i projektet.

Ændringen af cafékonceptet til "Det gode køkken" i alle områder, har ifølge områdelederne generelt set fået flere forældre til at deltage, dog afspejles dette ikke entydigt i opgørelserne over deltagelse, da tallene afspejler både det nye og det gamle koncept. Derfor vil det først være i evalueringen 2010, der kan gives et kvantitativt svar på, hvorvidt det nye køkkenkoncept har formået at inddrage og engagere forældrene i den ønskede grad. Dog udtrykkes det i interviews med frivillige og ansatte, at "Det gode køkken" er en stor succes for de der møder op og benytter tilbuddet. Samtidig vurderer både områdeledere og frivillige, at konceptet fungerer meget bedre efter ændringerne. For nogle forældre kan den geografiske afstand til arrangementet dog være en hindring. Hvor der endnu ikke kan påvises høj grad af forældredeltagelse i de forældrerettede aktiviteter, så er der dog kun 13 % af dem, som kun i ringe grad, eller slet ikke besvarer invitationer og henvendelser, hvilket viser en interesse og et engagement i projektet.

I forhold til hvorvidt børnene tager kontakt til områdelederen mellem lejrene, er andelen i 2009 31 % mod 34 % i 2008. Dog viser tallene, at langt flere (16 %) i meget høj grad tager kontakt mod kun 2 % i 2008. Dvs. de børn der selv kan tage initiativet til kontakten og har behov for denne benytter tilbuddet i langt højere grad end tidligere. Derfor kan det, at kontakt-ratioen er lavere end forventet, ikke tolkes som manglende engagement eller lyst til deltagelse. Børnene udtrykker i interviews, at de ved muligheden er til stede og vil benytte den, hvis de føler behov, samtidig udtrykker børn der benytter muligheden at de er enormt glade for den støtte de modtager. Børnene fortæller selv, at de gerne sms'er til områdelederen. Dette gælder både i forhold til alvorlige emner om forhold til forældre, men også hvis de har behov for input til, hvad de skal bruge deres fritid til. En af de ældre piger fortæller om hendes områdeleder: "*Hun går med mig til psykolog og sådan noget. Jeg snakker rigtig meget med hende, og kan altid skrive til hende. Når hun er med kan jeg selv bestemme om jeg vil have hende med ind, eller om hun bare skal sidde udenfor og vente på. Hun er sød og det er bare dejligt at hun er der for mig*". Tallene viser også, at de børn der tager kontakt, ikke tøver med at gøre det ofte hvis der er behov.

	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I ringe grad	Slet ikke	Ved ikke
Besvarer familierne invitationer og henvendelser?	39 % (27)	26 % (18)	23 % (16)	9 % (6)	4 % (3)	0 % (0)
Tager barnet kontakt til dig mellem kolonierne?	16 % (11)	4 % (3)	11 % (8)	26 % (18)	43 % (30)	0 % (0)

Resultatmål – mellem- langt sigt	Indikatorer	Status november 2008	Status november 2009
Barnet svarer og kontak- ter selv områdelederen	75 % af børnene kontakter om nødvendigt selv område- lederne	Samlet: 34 % I meget høj grad: 2 % I høj grad: 6 % I nogen grad: 26 %	Samlet: 31 % I meget høj grad: 16 % I høj grad: 4 % I nogen grad: 11 %
Forældrene skaber net- værk i positive rammer	Forældrene deltager i 50 % af forældrecafeerne/det gode køkken	Samlet: 40 % Kbh: 30 % Årh: 23 % Ode: 42 % Aal: 38 % Esb: 57 %	Samlet: 36 % Kbh: 41 % Årh: 32 % Ode: 79 % Aal: 31 % Esb: 27 %
Forældrene får erfaring med, hvad positive ople- velser kan gøre for fami- lielivet	75 % af forældrene deltager på mindst to familielege i pro- jektperioden	63 %	59 %

Samlet set er det evaluators vurdering, at målsætningen om at skabe kendskab til projektet og lyst til at deltage i hovedtræk, i høj grad er realiseret blandt projektets børn og unge. Samtidig viser tallene umiddelbart, at der er plads til forbedring hvad angår forældrenes engagement, men dette afklares yderligere i 2010 evalueringen. I forhold til forældrenes engagement, må det dog tages med i vurderingen af tallene, at erfaringerne med målgruppen har vist, at projektets deltagergruppe er mere udsatte end først antaget. Dette kan være en forklaring på, hvorfor det er sværere at opnå høj grad af deltagelse og engagement fra forældrenes side, end antaget ved projektets start.

Målet om at finde delta- gernes styrker og res- sourcer ✓

Programmer fra afholdte og planlagte kolonier viser, at målsætningen med projektets andet udviklingstrin – målet om at **finde styrker og ressourcer** blandt deltagerne (med særligt udgangspunkt i grønlandske børns fortrin, hvad angår fysiske og motoriske kompetencer, fysisk udfoldelse, udlev og oplevelser i naturen) – i høj grad prioriteres. Samtidigt fremgår det af interviews med frivillige, weekendmedarbejdere og områdeledere, at det i høj grad er lykkedes, at gøre børnene opmærksomme på deres styrker og ressourcer og få børnene til at bruge deres evner. Dette kommer blandt andet også til udtryk ved at børnene bruger deres styrker til også at hjælpe de andre børn. Børnene fortæller i interviews om, at de er begyndt at interessere sig for nye ting som læsning, maling, hår og meget andet. En pige fortæller: ”Jeg har jo fundet ud af at jeg faktisk er rigtig god til at ordne hår og make-up og sådan noget. Så nu hjælper jeg de andre når vi hygger om aftenen. Måske vil jeg være frisør når jeg bliver voksen”. Citatet viser et tydeligt eksempel på et barn, der gennem projektet har fået identificeret nogle styrker og er blevet bekræftet i sine evner. Samtidig giver dette anledning til drømme om fremtidige livsmål. Det er i vidt omfang lykkedes, at hjælpe børnene til en større opmærksomhed om egne styrker og ressourcer. På trods af at evalueringen fra 2008 viste gode resultater på området, har projektet formået at forbedre resultaterne ved at gøre børnene endnu bedre til at bruge deres evner og potentiale. Eksempelvis svarer områdelederne, at 68 % af de delta-

gende børn og unge, i høj eller meget høj grad, kan bruge deres evner og potentialer inden for projektets aktiviteter mod 40 % i 2008 (områdelederne besvarelse af spørgeskema vedr. forandringsteori, november 2009 samt 2008).

Kan barnet bruge egne evner og potentialer inden for projektets aktiviteter?	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I ringe grad	Slet ikke	Ved ikke
2008	10 % (8)	30 % (25)	46 % (38)	11 % (9)	0 % (0)	2 % (2)
2009	34 % (24)	34 % (24)	24 % (17)	6 % (4)	0 % (0)	1 % (1)

Målet om at udvikle deltagernes historie, refleksive og verbale kompetencer ✓

Målsætningen med projektets tredje udviklingstrin – målet om at **udvikle deltagernes historie** og deres **verbale og refleksive kompetencer** (dvs. forbedre deltagernes evner til at udtrykke oplevelser, følelser og behov med ord) – blev i 2008 evalueringen identificeret som et område, der blev arbejdet meget målrettet med, men samtidig blev det bemærket, at der skulle mere tid til, at målsætningen kunne nås.

Nedenstående tabeller viser den udvikling, der er sket i deltagernes refleksive og verbale kompetencer siden 2008.

Kan barnet give udtryk for konkrete ønsker og behov? (fx jeg er sulten/tørstig, må jeg gå ud at lege, etc.)	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I ringe grad	Slet ikke	Ved ikke
2008	15 % (12)	32 % (26)	32 % (26)	16 % (13)	1 % (1)	5 % (4)
2009	33 % (23)	33 % (23)	30 % (21)	4 % (3)	0 % (0)	0 % (0)

Kan barnet give udtryk for ønsker og behov? (fx jeg vil ikke hjem, jeg vil gerne være sygeplejerske, etc.)	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I ringe grad	Slet ikke	Ved ikke
2008	4 % (3)	22 % (18)	34 % (28)	32 % (26)	2 % (2)	6 % (5)
2009	19 % (13)	39 % (27)	34 % (24)	7 % (5)	1 % (1)	0 % (0)

Kan barnet reflektere over ønsker og behov? (fx jeg vil ikke hjem, fordi min mor er sur, jeg vil gerne være sygeplejerske, fordi XXX, jeg vil gerne være med i legen, fordi det er vigtigt at have venner)	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I ringe grad	Slet ikke	Ved ikke
2008	2 % (2)	15 % (12)	24 % (20)	40 % (33)	9 % (7)	10 % (8)
2009	7 % (5)	17 % (12)	43 % (30)	26 % (18)	7 % (5)	0 % (0)

Tallene, der bygger på områdeledernes vurderinger af børnene, viser en tydelig udvikling, hvor børnene får trænet deres refleksive og verbale kompetencer og hvor de bliver bedre til at udtrykke deres ønsker. Der er en klar tendens til, at børnene bliver bedre til at udtrykke sig. De fleste af børnene er nu, i høj grad eller i meget høj grad, i stand til at udtrykke deres konkrete ønsker og behov. I forhold til at reflektere over behovene er der også sket en stor udvikling, men der er stadig plads til forbedring af børnenes refleksive kompetencer. Dette skyldes naturligvis, at der er en progression fra, at kunne udtrykke konkrete ønsker og behov til at kunne reflektere over disse ønsker og behov.

Ved at 92 % af børnene i meget høj grad, i høj grad eller i nogen grad er i stand til, at give udtryk for ønsker og behov opfyldes tydeligt forandringsteoriens målsætning om 65 %. Der er alligevel ud fra ovenstående, grund til også fremadrettet, at lade denne målsætning indgå i samspil med de andre målsætninger, med fokus på det enkelte barns nuværende kompetencer og muligheder for videreudvikling. Nogle af børnene er stadig på et niveau, hvor der er meget plads til udvikling. Samtidig er forandringsteoriens målsætning om, at 75 % af børnene er i stand til alderssvarende refleksion endnu ikke nået. Samlet set er 67 % af børnene nu i stand til, i meget høj grad, høj grad eller i nogen grad at reflektere over egne behov og ønsker. Ændringerne i forhold til sidste år viser klart, at der er sket en positiv udvikling, og at det er realistisk at nå projektets målsætninger, gennem fortsat fokus på området.

Der er ingen tvivl om at projektet gør en positiv forskel for børnene, i forhold til deres evner til at udtrykke sig selv. Men hvorvidt tallene udtrykker, at børnene har fået opbygget tætte relationer og derfor nu tør give udtryk for deres ønsker og behov inden for projektets rammer, eller om de udtrykker en reel forbedring i børnenes kommunikative og refleksive kompetencer der også viser sig uden for projektets rammer, vil bedre kunne dokumenteres i 2010 evalueringen, hvor der igen indhentes informationer fra børnenes lærere. Ud fra interview med områdelederne kan det i hvert fald bemærkes, at det er deres klare opfattelse at børnene er blevet langt bedre til at åbne op, og besvare spørgsmål med andet end "ved ikke" besvarelser.

I 2008 evalueringen gav børnenes lærere udtryk for, at der var en forandring i børnenes lyst og evne til at fortælle. En videre udvikling i positiv retning

vil kunne underbygge og dokumentere resultaternes holdbarhed også udenfor projektets rammer:

Data fra 2008-2009 Indhentet fra børnenes lærere	Ja, i høj grad	Ja, lidt	Ingen forandring	Nej, negativ forandring	Ved ikke
Oplever du en positiv forandring i barnets fortælleevne/fortællelyst?	18 % (7)	28 % (11)	18 % (7)	3 % (1)	35 % (14)

Målet om at opdage muligheder i eget nærmiljø - realisering tæt på målet

Målsætningen med projektets fjerde udviklingstrin – målet om, at deltagerne skal **opdage muligheder i deres nærmiljø**, herunder at give dem kendskab til tilbuddenes eksistens/nærmiljøets muligheder, samt at overkomme vanskeligheder med, at bruge og overskue dansk infrastruktur er tæt på at være realiseret. 2008 evalueringen påviste, at arbejdet var i gang og resultatmålene var tæt på at være nået. I dag kan 96 % af de børn, som aldersmæssigt bør kunne det, faktisk om nødvendigt selv tage offentlige transportmidler (jf. FGB's egen opgørelse over resultater på mellemlangt sigt vedr. sammenbindende social kapital). Samtidig viser områdeledernes besvarelse af spørgeskema vedr. forandringsteori, november 2009, at 93 % af børnene i nogen, høj eller meget høj grad fungerer i ud-af-huset-aktiviteter, hvilket er en tilsvarende vigtig forudsætning for, at kunne bruge nærmiljøets muligheder. Samtidig viser tallene, at der er sket et skred, hvor der i 2008 var 13 % der i meget høj grad kunne fungere i ud-af-huset aktiviteter, er der nu 39 % der i meget høj grad fungerer i ud-af-huset aktiviteter. Dvs. børnene igennem projektperioden er blevet langt bedre til, at klare de udfordringer de møder i de sociale situationer, der ligger uden for de umiddelbare trygge rammer i lejrerne. Den påbegyndte kontakt til børnenes nærmiljø har også skabt udvikling i børnenes lyst til og mulighed for, at benytte muligheder i nærmiljøet for fritidsaktiviteter. 43 % af børnene går nu til en fritidsaktivitet. De ansatte og de frivillige i områder udtrykker, at de gør meget for at hjælpe børnene til at finde mulighederne i deres byer, samt støtter dem til at komme af sted. Blandt andet i Århus går weekendmedarbejderen til kajak sammen med børnene. Ved at weekendmedarbejderen er med, er der en til at sørge for, at minde dem om det, tage bussen sammen med børnene samt sørge for tøj m.m. til kajaktimerne. Det udtrykkes fra både ansatte og frivillige, at børnene stadig har brug for støtte til forståelsen for strukturer omkring de praktiske omstændigheder, i forbindelse med fritidsaktiviteter, om end de er blevet bedre til det, hvilket følgende citat udtrykker: ”*Sidste gang tog de faktisk selv en bus, fordi de kom for sent – det havde de ikke kunnet for et år siden*”

Det udtrykkes at en af de væsentligste faktorer for, at børnenes engagement i fritidsaktiviteterne kan vare ved, efter projektets afslutning, er det økonomiske aspekt. Så længe aktiviteterne betales for, er der stor tiltro til, at børnene vil blive ved med at benytte mulighederne hvilket skaber integration og forankring i det danske samfund.

Resultatmål – mellemlangt sigt	Indikatorer	Status november 2008	Status november 2009
Barnet kan selv tage offentlige transportmidler til projektets aktiviteter	95 % af de børn, der aldersmæssigt bør kunne det, kan om nødvendigt selv tage offentlige transportmidler	93 %	96 %
Resultatmål – langt sigt	Indikatorer	Status november 2008	Status november 2009
Kan selv navigere i nye sammenhænge	50 % går til en fritidsaktivitet	37 %	43 %

	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I ringe grad	Slet ikke	Ved ikke
Fungerer barnet i ud-af-huset aktiviteter?	13 % (11)	37 % (30)	40 % (33)	9 % (7)	0 % (0)	1 % (1)

Som en viderebygning på målet om, at lære ens nærmiljø at kende, er områderne nu begyndt at besøge hinanden. I løbet af 2010 skal flere af områderne på besøg hos hinanden. Det nye tiltag har til formål at 1) Støtte de venskaber på tværs af områder der er opstået på sommerlejrerne m.m. 2) Lære børnene andre byer at kende 3) Lære børnene at agere værter og vise deres egen by frem, samt lære hvordan man tager imod og sørger sine gæster. Baggrunden for de nye tiltag er blandt andet, at imødekomme de behov og lyster, som børnene har italesat over for ansatte og frivillige, for også at underbygge ovenstående målsætning om, at støtte de refleksive og verbale kompetencer i forbindelser med, at udtrykke behov og reflektere over behovene.

Målet om at bryde med isolationen - under realisering

Som nævnt indledningsvis, må alle de forudgående udviklingstrin anses som forudsætninger for, at bevæge sig videre til det femte udviklingstrin, hvor målet er, at deltagerne skal **bryde med isolationen** – både i form af at knytte venskaber med andre deltagere i projektet, men også med andre børn i nærmiljøet, via faktisk benyttelse af de eksisterende tilbud som fritidsaktiviteter.

I forhold til, at knytte bånd til andre deltagere i projektet, går det rigtig godt. Børnene knytter stærke bånd til hinanden, også på tværs af områderne. Dette indebærer blandt andet, som tidligere nævnt, at områderne i 2010 vil besøge hinanden, for at støtte venskaberne på tværs af områderne. Interviews med børn og ansatte viser, at de fleste af børnene primært holder kontakten på lejrene, og kontakten mellem lejrene ofte bare forgår pr. sms. Dog udtrykkes det, at de børn der bor tæt sammen, har kontakt mellem lejrene. Der hvor børnene bor i områder, hvor det grønlandske miljø er tæt, oplever områdelederne, at børnene også knytter flere venskaber til andre grønlandere uden for projektet. Samtidig udtrykker de ansatte samt de frivillige, at børnene umiddelbart har fået nogle positive oplevelser, i forhold til at være grønlander, og de dermed til en vis grad, kan bryde fri af deres egen og det

omgivende samfunds negative opfattelse af, hvad det vil sige at være grøn-
lænder.

Hvis vi kigger på børnenes relationer til områdelederne eller andre voksne i projektet, er det et meget positivt billede der tegner sig. Den positive udvikling der indikeredes i 2008 evaluering, er blevet tydeligere. Børnenes venskaber indbyrdes og relationerne til de voksne i projektet er blevet betydeligt stærkere.

Har barnet knyttet venskaber med andre børn i projektet?	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I ringe grad	Slet ikke	Ved ikke
2008	13 % (11)	39 % (32)	24 % (20)	18 % (15)	2 % (2)	2 % (2)
2009	46 % (32)	26 % (18)	24 % (17)	3 % (2)	1 % (1)	0 % (0)
Oplever du, at du og barnet har en bæredygtig relation?	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I ringe grad	Slet ikke	Ved ikke
2008	10 % (8)	38 % (31)	40 % (33)	11 % (9)	0 % (0)	1 % (1)
2009	33 % (23)	33 % (23)	24 % (17)	4 % (3)	0 % (0)	0 % (0)
Har barnet en tillidsfuld relation til dig eller weekendmedarbejderen?	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I ringe grad	Slet ikke	Ved ikke
2008	9 % (7)	43 % (35)	40 % (33)	7 % (6)	0 % (0)	1 % (1)
2009	34 % (24)	37 % (26)	21 % (15)	6 % (4)	0 % (0)	1 % (1)
Har barnet relationer til andre voksne i projektet (fx frivillige/kontaktfamilier)?	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I ringe grad	Slet ikke	Ved ikke
2008	4 % (3)	21 % (17)	28 % (23)	16 % (13)	13 % (11)	18 % (15)
2009	20 % (14)	27 % (19)	34 % (24)	16 % (11)	3 % (2)	0 % (0)

I forhold til at integrere børnene bedre i det danske samfund og lære børnene kendskab til andre måder at leve livet på, har der været forskellige tiltag over for børnegruppen. 17 % af børnene er nu tilknyttet en kontaktfamilie. Dette er umiddelbart et stykke fra målsætningen, om at 50 % af børnene i projektet skal have en kontaktfamilie. Dette skyldes dog blandt andet, at der er iværksat andre professionelle støttetiltag, over for mange af børnene. 9 af børnene er kommet på efterskole, 12 børn har fået plejefamilie/aflastningsfamilie gennem kommunen, 9 børn har fået støtte/kontaktperson gennem kommunen. Derudover er der børn der er kommet på specialskoler, døgninstitutioner, behandlingshjem mm¹¹. Derfor vurderes det, at i løbet af 2009/2010 vil 100 % af de børn der har behov, være mat-

¹¹ Der indgår ikke data fra Esbjerg i denne opgørelse, hvilket skyldes at data ikke er blevet registreret under den tidligere områdeleder.

chet med en kontaktfamilie gennem projektet. Baggrunden for revideringen i målsætningen, er den ændring, der er i forhold til projektets oprindelige målgruppe samt den reelle målgruppe. Mange af børnene har vist sig, at have tungere problemer, der har krævet professionel indsats.

Ikke desto mindre viser børnenes besvarelser af spørgeskemaet fra sommerlejren 2009, at projektdeltagelsen har gjort en positiv forskel i forhold til børnenes relationer til klassekammerater og til det at gå i skole i det hele taget. I 2010 evalueringen vil der endvidere være mulighed for, at inddrage lærernes vurdering af den udvikling børnene har været igennem og hvorvidt børnene leger/er sammen med deres klassekammerater.

Er det blevet bedre at gå i skole efter at du er startet i projektet? ¹²	Meget bedre	Bedre	Det samme	Dårligere	Meget dårligere	Ved ikke
2008	20 % (9)	40 % (18)	29 % (13)	0 % 0	0 % 0	11 % (5)
2009	23 % (13)	30 % (17)	28 % (16)	2 % (1)	0 % 0	19 % (11)
Synes du selv, at du fagligt klarer dig bedre i skolen efter at du er startet i projektet?	Meget bedre	Bedre	Det samme	Dårligere	Meget dårligere	Ved ikke
2008	13 % (6)	31 % (14)	36 % (16)	2 % (1)	0 % 0	18 % (8)
2009	18 % (10)	30 % (17)	32 % (18)	5 % (3)	0 % 0	16 % (9)
Har du fået det bedre med dine klassekammerater efter at du er startet i projektet	Meget bedre	Bedre	Det samme	Dårligere	Meget dårligere	Ved ikke
2008	27 % (12)	20 % (9)	33 % (15)	4 % (2)	2 % (1)	0 % 0
2009	28 % (16)	28 % (16)	23 % (13)	0 % 0	2 % (1)	19 % (11)
Har du fået det bedre efter at du er startet i projektet?	Meget bedre	Bedre	Det samme	Dårligere	Meget dårligere	Ved ikke
2008	13 % (6)	31 % (14)	33 % (15)	13 % (6)	2 % (1)	0 % 0
2009	33 % (19)	40 % (23)	18 % (10)	2 % (1)	0 % 0	7 % 4

¹² Antalmæssigt er der flere der udtrykker, at de har fået det bedre eller meget bedre i skolen. Procenttallene påvirkes af de relativt mange flere ved ikke besvarelser i 2009 i forhold til 2008. 45 deltagere har svaret i 2008 mod 57 i 2009.

Tænk på den sidste måneds tid: Har du følt dig glad?	Hele tiden	Det meste af tiden	En hel del af tiden	Noget af tiden	Lidt af tiden	På intet tidspunkt	Ved ikke
2008	29 % (13)	27 % (12)	11 % (5)	18 % (8)	2 % (1)	4 % (2)	9 % (4)
2009	32 % (18)	18 % (10)	12 % (7)	4 % (2)	4 % (2)	4 % (2)	11 % (5)

Ovenstående viser en positiv udvikling, hvor børnene har fået det bedre i skolen, samt har fået bedre relationer til deres klassekammerater. For at disse resultater kan forstærkes yderligere, er det evaluators anbefaling, at lade fokus på dette mere eksternt rettede element i målsætningen om at bryde med isolationen, fylde stadig mere i de senere faser af projektet. Eftersom de mere basale problemstillinger er ved at være imødekommet, og områdelederne er blevet mere aflastede i deres arbejdssituation, (jf. afsnit 2.1.2) har de mulighed for, at sætte yderligere fokus herpå. Samtidig er det at bryde med isolationen en meget væsentlig faktor i, at projektet kan generere langtidsholdbare resultater for deltagerne.

Målet om at definere egne behov og drømme - påbegyndt realisering

Endelig er målet med sjette og sidste udviklingstrin, at deltagerne skal blive bedre til at **definere egne behov og drømme**, herunder også at opsoge viden om, hvordan de kan realiseres. Et konkret eksempel på arbejdet med at definere drømme, er fynområdet projekt med at lade børnene gennem længere tid male deres drømme – arbejdet har ført til mange samtaler med børnene om håb og drømme, og er endt med en fernisering i det grønlandske hus i Odense, der blev indviet af borgmesteren. *"Da de først skulle sidde ned og føle og male, kunne de slet ikke, specielt ikke drengene. Men i løbet af tiden fandt de ud af det, og der er kommet nogle rigtig flotte billeder ud af det. Forældrene voksede også ved at se deres børn ved denne fernisering"*

En frivillig udtrykker også udviklingen i børnegruppen ved et konkret eksempel: *"XX er en meget genert pige som går i specialskole. De skulle lave noget MGP på en lejr, og hun følte sig meget ekskluderet, fordi det turde hun ikke. Nu 1 år efter stod hun op foran alle og dansede"*. Citatet viser hvordan pigen er blevet i stand til at realisere en drøm, fordi hun har følt sig i trygge rammer. Evaluators interview med børnene viser også, at de ældre af børnene giver udtryk for nogle fremtidsdrømme der spænder bredt fra mekaniker til damefrisør.

En kvantitativ indikator på arbejdet med målsætningen, om arbejdet med realiseringen af drømme er, hvorvidt områdelederne har sat fokus på uddannelsesvejledning for børnene over 15 år. 9 af børnene over 15 år har svaret *ja* til spørgsmålet, mens 4 har svaret *nej*. Dette indikerer, at områdelederne har haft yderligere fokus på området siden evalueringen 2008.

Det er evaluators vurdering, at arbejdet med det sidste udviklingstrin er godt påbegyndt, men en klar anbefaling at arbejdet fortsættes. Dette er der allerede fokus på fra projektledelsens side, hvor drømme planlægges at være det overordnede tema for sommerlejren 2010. Her kræves det også, at børnene er i stand til selv at vælge nogle temaer ud fra hvad de interesserer sig mest for.

3.1.2 Samlet vurdering af projektets foreløbige resultater

Sammenfatter vi ovenstående, så er det evaluators samlede vurdering af projektets foreløbige resultater, at projektet er på rette vej – både med den indsats der iværksættes, og med de faktisk realiserede resultater, i forhold til projektplanen.

Væsentlige opmærksomhedspunkter vedr. resultater

I vores optik er de væsentligste **opmærksomhedspunkter** følgerne:

- Der er fortsat plads til forbedring, hvad angår **forældrenes engagement** i projektet.
- De første målsætninger i progressionlinjen er i høj grad nået, om end der stadig over for visse børn kan arbejdes med udviklingen af disse. Derfor må det videre arbejde med de sidste målsætninger ikke ske på bekostning af de første. Der er behov **for fortsat tilpasning og individualisering** i arbejdet med børnene.
- Det er oplagt at **lade målsætningen om, at forbedre børnenes evne til at definere egne behov og drømme, gennemsyre den resterende del af projektet**. Dette er stadig en udfordring for mange af børnene, men også det mest ambitiøse mål med projektet. Ved at forbedre denne evne ved børnene, vil det øge sandsynligheden for, at projektets resultater også vil have en langsigtet effekt og gøre en forskel for børnene også i deres fremtid.
- Derudover vurderer evaluator, at det er nødvendigt med en snarlig **afklaring** på, om der startes et nyt projekt op efter afslutning, eller om børnene slippes uden yderligere støtteforanstaltninger. Dette har stor betydning for både frivillige, weekendmedarbejdere og områdeledere, der er bekymrede for, hvordan børnene vil klare sig videre efter projektets afslutning.
- Det vurderes at det er vigtigt for de frivillige, at der allerede nu informeres ud om, at der er lagt en **strategi for hvorledes projektet skal afsluttes**.

3.2 Outcome – langsigtede resultater & effekter

Eftersom projekt "Et godt liv i Danmark" i skrivende stund netop har afsluttet sit 5. ud af i alt 7 halvårsperioder, kan sandsynligheden for, at projektet faktisk *skaber* langsigtede resultater og effekter endnu ikke vurderes særligt præcist.

Ikke desto mindre tyder alle hidtil indsamlede data på, at *forudsætningerne* for, at kunne skabe sådanne langsigtede resultater og effekter i det store hele, ser ud til at være til stede. Hvis de fremhævede opmærksomhedspunkter og anbefalinger tages til efterretning, er det endvidere evaluators klare forventning, at sandsynligheden for sådanne varige resultater/effekter forøges yderligere.

Forudsætninger for at projektets resultater konsolideres, er ifølge områdelederne blandt andet, at der er nogen eller noget der kan tage over. Der gøres derfor meget for, at børnene tilknyttes enten kontaktfamilier, efterskoler eller andre støttetiltag inden projektet afsluttes. Både områdeledere, frivillige, weekendmedarbejdere og kontaktfamilier giver udtryk for, at de er overbeviste om at projektet vil have en langsigtet effekt på børnene, men dette er dog betinget af, at projektet afrundes på en god måde, så børnene ikke føler sig svigtede og efterladt af de voksne, de har knyttet sig til. Evaluator anbefaler, at der for at opnå de langsigtede resultater, arbejdes meget med at klargøre børnene til selvstændigt at kunne videreføre den positive udvikling de har været i løbet af projektperioden.

De vigtigste elementer i denne klargøring af børnene identificerer områdeledere, frivillige og weekendmedarbejdere som værende:

- Tilknytning til andre vedvarende tiltag, som eksempelvis efterskole
- Indslusning og selvstændiggørelse i forhold til deltagelse i fritidsaktivitet. Her er det også vigtigt, at der findes penge til at fritidsaktiviteterne kan finansieres ude fra for, at sikre muligheden for deltagelse.
- Tilknytning til kontaktfamilie eller andet
- En god ordentlig afslutning af projektet, så børnene ikke føler sig efterladt.
- Gerne en overslusning i andre projekter.
- En forankring af netværket blandt børnene, så de kan holde fast i hinanden.

Et argument for, at projektet generer et langsigtet outcome, er selve identifikationen af de udsatte børn, der har deltaget i projektet. Langt de fleste af børnene i projektet, har ikke tidligere været i forbindelse med de offentlige myndigheder. Efter børnene er blevet indsluset i projektet er der blevet lavet indberetninger på 42¹³ antal børn. Der er blevet iværksat offentlige støttetiltag uden for projektet på 47¹⁴ af børnene.

**Fokus på en hidtil
overset gruppe af
socialt udsatte børn**

Dette underbygger et af projektets væsentlige resultater, nemlig at der er blevet sat fokus på en skjult målgruppe. Det at så mange af børnene har haft et overset behov for ekstra støtte inden de indgik i projektet og som de gennem projektet har fået støtte til at opnå, underbygger sandsynligheden for at projektet vil have en længerevarende effekt på disse børn. Blandt andet pga. de relationer de får opbygget gennem projektet og de glæder de oplever mens de er i projektet, men også fordi der bliver sat fokus på børnenes vil-

¹³ Dette er uden tal fra Esbjerg på grund af manglende opgørelser fra tidligere områdeleder.

¹⁴ Dette er uden tal fra Esbjerg på grund af manglende opgørelser fra tidligere områdeleder.

kår i familierne, gennem underretningerne og der sættes støttetiltag i gang fra kommunalt regi.

En hindring for projektets resultater er, at forældredelen ikke inddrages. Både ansatte og frivillige i projektet giver udtryk for, at det kan føles frustrerende, at sende børnene hjem efter lejrene, fordi hjemmet ikke kan understøtte og opretholde den udvikling der er sket med børnene. Dette er et fokuspunkt FGB er bevidste om.

4. anbefalinger

På baggrund af ovenstående 2009-evaluering af projekt "Et godt liv i Danmark" har vi i det følgende sammenfattet, hvad vi ser som de væsentligste opmærksomhedspunkter i forhold til projektets videre fremdrift. Alle anbefalinger er således fremsat med henblik på at understøtte projektets fortsatte konceptintegritet samt realiseringen af projektets målsætninger og succeskriterier.

4.1 anbefalinger vedr. projektets input og fremdrift

Evaluators samlede vurdering af projektets input og fremdrift er, at projektet er velorganiseret og velbemandet på stort set alle fronter, at deltagerkredsen samlet set opfylder såvel krav om kvantitet som målgruppekriterier, at det er i fuld fremdrift og nogenlunde følger planen.

I vores optik er de væsentligste opmærksomhedspunkter vedr. projektets input og fremdrift følgende:

Væsentlige opmærksomhedspunkter vedr. input og fremdrift

- Områdelederne bør fortsat have fokus på at dele og bruge hinandens bedste erfaringer vedrørende **rekruttering og fastholdelse af frivillige**. Behovet for pleje og fastholdelse af frivillige forventes til dels imødekommet via Foreningens netop iværksatte arbejde med udvikling af en decideret frivilligpolitik – dog med det forbehold, at politikken også skal implementeres i praksis, hvis den skal have effekt.
- Der fastholdes fokus på at målgruppen har behov for individuelle vurderinger og der derfor **arbejdes forskudt med progressionslinien** ud fra det enkelte barns niveau og behov.
- I forhold til de frivillige er det vigtigt at invitere dem tidligt, udnytte deres kompetencer, tilbyde frivillige studerende studiejob samt inddrage dem ved spørgsmål og i samråd med områdeleder og weekendmedarbejder. Disse tiltag **medfører øget medejerskab for de frivillige og er med til at styrke den positiv engagementsspiral**.

- Hvad angår familieejrene, så bør det afklares hvorvidt der kan findes **finansiering** til de børn/unge i projekt "Et godt liv i Danmark", hvis familier **falder uden for ASF Dansk Folkehjælps målgruppe** for deltagelse i familieejrene.
- Derudover anbefales det at områdelederne får yderligere input og sparring omkring **konkrete juridiske problemstillinger, kommunal lovgivning, børns rettigheder m.m.**

4.2 Anbefalinger vedr. indhold, indsats og konceptintegritet

Evaluators samlede vurdering af projektets indhold, indsats og konceptintegritet er, at projektet indholdsmæssigt følger den oprindelige målsætning, og at der således opretholdes en høj grad af konceptintegritet. Dette er en central forudsætning for til slut at kunne vurdere, hvorvidt den planlagte indsats faktisk virker. Det er således meget positivt, at konceptintegriteten hidtil er opretholdt gennem hele perioden.

I vores optik er de væsentligste opmærksomhedspunkter vedr. projektets indhold, indsats og konceptintegritet følgende:

Væsentlige opmærksomhedspunkter vedr. indhold, indsats og konceptintegritet

- De påtænkte udviklingstiltag vedr. fremme af en fælles bevidsthed og et fælles sprog blandt områdelederne omkring faktisk gældende praksis er prisværdigt. Udviklingen af projektets tilgang/metode bør dog ske med respekt for den oprindelige model, hvis ambitionen fortsat skal være at gennemføre projekt "Et godt liv i Danmark" som en **modelafprøvning**.
- Indholdsmæssigt bør weekendkolonierne også fremadrettet tage **stærkt afsæt i de deltagende børn og unges individuelle behov og ressourcer**. Dette afsæt bør prioriteres på lige fod med de skiftende halvårslige temaer, idet det er en afgørende forudsætning for, at de halvårslige temaer kan lykkes.
- Inddragelsen af de deltagende børn og unges forældre begrænser sig til det gode køkken og familieejre, hvorfor det må betragtes som afgørende nødvendigt at disse aktiviteter fungerer optimalt. Derfor anbefales det at projektledelsen fortsat arbejder på at sikre, at **ingen af de deltagende børn og deres forældre udelukkes fra familieejrene** som følge af den gældende målgruppeforskydning mellem "Et godt liv i Danmark" og ASF Dansk Folkehjælps målgruppe.
- Det anbefales at der stadig er fokus på at fremme den kollegiale sparring mellem områdeledere, da de ofte arbejder meget alene. Det anbefales også at de frivillige og weekendmedarbejderne inddrages så meget som muligt i denne sparring hvor relevant.
- Områdelederne kan med fordel fortsat **inddrage weekendmedarbejdere og frivillige** i ideudveksling og planlægning af weekendkolonier mv. Herved frigøres en del af områdeledernes tid der i stedet kan bruges på det opfølgende arbejde med børnene.

- I forhold til kontaktfamilierne anbefales det, at familierne bliver **klædt lidt bedre på i forhold til det enkelte barns omstændigheder og eventuelle problemer**. Dette antages ligeledes, at afhjælpe kontaktfamilierne med den til tider vanskelige dialog med barnets forældre.
- Evaluators anbefaler at der snarest muligt kommer en **afklaring på hvorvidt der kommer et nyt projekt** efter dette og hvorvidt det vil kunne involvere de nuværende børn, frivillige og områdelederne. **Områdelederne og de frivillige giver udtryk for stor usikkerhed**, og flere af områdelederne udtrykker, at de i 2010 vil være nødt til at begynde og søge nye jobs. De udtrykker dog samtidigt at de (på trods af eventuelle nye jobs) ikke vil slippe projektet før projektperioden er helt afsluttet.
- Det anbefales at der **fortsat arbejdes med hvordan projektets afsluttes bedst muligt**. Men også at der **informerer så hurtigt som muligt ud** om hvad der arbejdes med i forhold til eventuelle fremtidige projekter, da det fylder meget blandt andet hos de frivillige der er bekymrede for at slippe børnene.

4.3 Anbefalinger vedr. resultater

Evaluators samlede vurdering af projektets foreløbige resultater er, at projektet er på rette vej – både med den indsats der iværksættes, og med de faktisk realiserede resultater i forhold til projektplanen.

I vores optik er de væsentligste opmærksomhedspunkter vedr. projektets realisering af resultater følgende:

Væsentlige opmærksomhedspunkter vedr. resultater

I vores optik er de væsentligste **opmærksomhedspunkter** følgerne:

- Der er fortsat plads til forbedring, hvad angår **forældrenes engagement** i projektet.
- De første målsætninger i progressionlinjen er i høj grad nået, om end der stadig over for visse børn kan arbejdes med udviklingen af disse. Derfor må det videre arbejde med de sidste målsætninger ikke ske på bekostning af de første. Der er behov **for fortsat tilpasning og individualisering** i arbejdet med børnene.
- Det er oplagt at **lade målsætningen om, at forbedre børnenes evne til at definere egne behov og drømme, gennemsyre den resterende del af projektet**. Dette er stadig en udfordring for mange af børnene, men også det mest ambitiøse mål med projektet. Ved at forbedre denne evne ved børnene, vil det øge sandsynligheden for, at projektets resultater også vil have en langsigtet effekt og gøre en forskel for børnene også i deres fremtid.
- Derudover vurderer evaluators, at det er nødvendigt med en snarlig **afklaring** på, om der startes et nyt projekt op efter afslutning, eller om børnene slippes uden yderligere støtteforanstaltninger. Dette har stor betydning for både frivillige, weekendmedarbejdere og områdeledere, der

er bekymrede for, hvordan børnene vil klare sig videre efter projektets afslutning.

- Det vurderes, at det er vigtigt for de frivillige, at der allerede nu informeres ud, at der er lagt en **strategi for hvorledes projektet skal afsluttes.**

5. Datagrundlag

Datagrundlaget for 2009-evalueringen af projekt "Et godt liv i Danmark" er nedenfor opsummeret i tabelform.

	Proces-evaluering: Input, fremdrift	Proces-evaluering: Indhold, indsats, konceptintegritet	Resultat-evaluering: Foreløbige resultater
Evaluering af forprojekt (rapport)		X	
Forandringsteori		X	
Projektplan/ projektbeskrivelse	X	X	X
Spørgeskema vedr. hvert enkelt barn, besvaret af områdelederne – status november 2009		X	X
Deltagelsesprocent – kolonier og aktivitetsdage	X		X
Programmer for weekendkolonier, aktivitetsdage, sommerlejre og familielejre	X	X	
Børnespørgeskema sommerlejr 2009		X	X
Lærerspørgeskema november 2008-2009	X		X
Interview med projektledelse	X	X	X
Interview med områdeledere	X	X	X
Interview med weekendmedarbejdere, frivillige og kontaktfamilier	X	X	X
Interview med børn på sommerlejr 2009	X	X	X

Som det fremgår, bygger evalueringen af projektets **input og fremdrift** dels på områdeledernes løbende registreringer af deltagerantal til de enkelte aktiviteter, samt deres opgørelser over planlagte/gennemførte aktiviteter. Hertil kommer sekretariatets registreringer af antal rekrutterede hhv. tildelte kontaktfamilier samt øvrig skriftlig dokumentation vedr. projektets bemanding (dvs. dets professionelle og frivillige personalesammensætning), dets

fremdrift i forhold til projektkalenderen, forbrug af midler, mv.. Endelig bygger denne del af evalueringen på interview med projektledelsen samt områdelederne.

Tilsvarende bygger evalueringen af projektets **indsats og konceptintegritet** på fokusgruppeinterview med de fem områdeledere, fokusgruppeinterview med 6 frivillige, et interview med projektledelsen, interview med 7 børn samt telefoniske interview med 2 repræsentanter for de timelønnede week-endmedarbejdere samt 2 kontaktfamilier. Desuden inddrages programmerne for de afholdte aktiviteter i 2009.

Endelig bygger den foreløbige **resultatevaluering** på områdeledernes vurdering af alle børn og deres indsamling af korte spørgeskemaer blandt børnene på den årlige sommerlejr. Desuden har vi inddraget resultatvurderinger fra de gennemførte interview med projektledelse, områdeledere samt week-endmedarbejdere, frivillige og børn. Disse data forventes at være tilstrækkelige til en umiddelbar konstatering af kortsigtede resultater/output – dvs. at deltagerne har fået det anderledes (langs såvel ydre som indre resultatdimensioner)¹⁵.

¹⁵ Spørgsmålsformuleringerne i de løbende spørgeskemaundersøgelser på sommerlejrene samt områdeledernes start- og slutinterview med de deltagende børn afdækker primært de såkaldt ”ydre” resultater, mens de ”indre” resultater bedst afdækkes via decideret individuel observation. Der er dog ikke ressourcer til at foretage en sådan individuel observation inden for rammerne af denne evaluering, hvorfor vi blot må søge at tage højde for denne skævhed i spørgeskema- og interviewdata, når vi fortolker resultaterne.